ҲАР БИР ТУП ҒЎЗАДА МЎЛ ҲОСИЛ ТЎПЛАЙЛИК!

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

13 ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 139 (3367).

17 ИЮЛЬ ЯКШАНБА 1966 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

ҲОСИЛНИНГ ҲАММАСИ МАШИНАДА ТЕРИЛАДИ

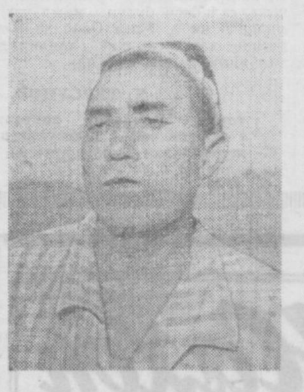

Нурхўжа Тўрахўжаев — техниканинг дўсти. Пахтачиликни комплекс механизациялаштиришга муносиб ҳисса қўшаётган йигитлардан бири. Унинг бутун куч ва эътибори деҳқонлар ишини енгиллаштиришга қаратилган. Нурхўжа эрта кўкламдан тракторга ўтириб ер ҳайдайди, чигит экади, культивация қилади. Озиқлантириб, эгат олади. Пахтани тезроқ пиширишга ҳаракат қилади. Лўппи-лўппи очилган «оқ олтин»ни йиғиштиришда тер тўкиб ишлайди. «Пўлат от»га миниб «зангори кема»лар бункеридан йилига 80—90 тоннадан пахта тўкади. Яхшиси, звенонинг ишлари ҳақида сўзни Нурхўжанинг ўзидан эшитайлик:

— Биз,—дейди у, — йилнинг бошиданоқ ғўзани машинабоп қилиб ўстирамиз. Бунга одатланиб қолдик. Шундай қилсак, яхши бўлар экан. Ҳосилни ёғин-сочинга қолдирмай тезда йиғиштириб оларканмиз. Бу соҳада ўтган йили анчагина ютуқларни қўлга киритдик. 58 гектар ерга экин экилган эди. Ҳосили чакки бўлмади. Кўчатларни текис ундириб олиб, оби-тобида парвариш қилиб турдик. Ғўза талабига қараб суғорилди. Шохлари 12 та бўлиши биланоқ чеканка қилдик. Натижада, ўсимлик ғовлаб кетмади. Ён шохлари текис ўсиб, ҳосил тугунчаларини кўпайтирди. Баракали хирмон кўтарилди. Пландаги 26 ўрнига 32 центнердан «оқ олтин» топшириб, мажбуриятимизни шараф билан бажардик.

Йшдаги ютуқларимиздан бири шу бўлдики, 8 иш кунида планни, 12 иш кунида эса, мажбуриятни адо этдик. Хўш, бундай ютуққа биз қандай қилиб эришдик? Аввало, шуни айтиш керакки, звеномизда меҳнат интизоми мустаҳкам йўлга қўйилган эди.

Бу йил ҳам ҳар бир киши мўл ҳосил етиштириш учун курашаяпти, топширилган ишни аъло даражада бажаришга ҳаракат қилади. Агротехника қоидаларига тўла риоя этилади. Мисол учун чеканка қилишни олайлик. Звеномиз аъзолари бириктилган майдонлардаги ғўза учини қисқа кунда чилпиб чиқишди. Шу билан бир вақтда бегона ўтлар юлиб ташланди. Бу иш тамомланиши билан ғўза баргини сунъий туширишга тайёргарлик кўрилади. Бунда гражданавиациясидан фойдаланяпмиз. Учувчиларга яқиндан ёрдам бериб, самолётларнинг паст учириб ҳамма майдонларни бир текисда дорилаймиз.

Дефолиацияни вақтида ўтказилиши ғўзани қуёшдан кўпроқ баҳраманд қилади. Ҳосилни тезроқ очилишини таъминлайди. Машина теримига кенг йўл очиб беради. Шундай қилиб, ҳосилнинг 80 проценти машиналар ёрдами билан йиғиштириб олинади. Бунда эса, теримга кетадиган харажат анча камаяди.

Ҳозир ғўзаларимиз қийғос ҳосилга кирган. Ҳар бир тупда 2—3 тадан бўлиқ кўсак бор. Яна уларнинг сонини кўпайтирамиз. Хуллас, ҳосилни тез етилтириб, теримга барвақт киришамиз. Бир ҳафта ичида йиллик планни бажардик, деб рапорт берамиз.

Звено бошлиғининг сўзи иши билан чамбарчас боғлиқ. Техникага суяниб ишни ташкил қилаётган пахтакорлар ҳосилнинг ҳаммасини «зангори кема»лар ёрдами билан териб олишга аҳд қилишган. Улар албатта сўзларининг устидан чиқиб, кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлишади.

Суратда: Янгийўл районидаги Свердлов номли колхознинг звено бошлиғи тажрибали механизатор ўртоқ Нурхўжа Тўрахўжаев.

АГРЕГАТЛАР ТАХТ

ТУИТЕПА (Телефон орқали олинди). Ўрта Чирчиқ районидаги «Северний маяк» колхозининг механизаторлари пахтачиликни комплекс механизациялаштириш соҳасида йил сайин катта ютуқларни қўлга киритиб келмоқдалар. КПСС XXIII съезди қарорларидан ва беш йиллик директиваларидан руҳланган хўжалик механизаторлари «зангори кема»ларни ва бошқа терим техникасини қисқа фурсат ичида сифатли ремонтдан чиқариш юзасидан областимизда ажойиб ташаббус бошлаган эдилар. Ўзбекистон КП Тошкент область комитети «Северний маяк» колхози механизаторларининг бу қимматли ташаббусини маъқуллаган эди.

Ташаббускор механизаторлар ўз зиммаларига олган юксак социалистик мажбуриятни шараф билан бажариш учун ремонт ишларини зўр уюшқоқлик билан давом эттирдилар. «Зангори кема»ларни ва бошқа машиналарни созлаётган ҳар бир ремонтчи куздаги унумли меҳнатни кўзлаб ишлади. Колхоз правленниеси ва партия ташкилоти уларга қулай шароитлар яратиб берди ва керакли материаллар билан таъминлаб турди.

Фидокорона меҳнат ўзининг ажойиб самараларини кўрсатди. Колхозда мавжуд бўлган 52 та пахта териш ва 6 та кўрак териш машинаси, 17 та кўсак чувиш машинаси, пахтани қоп-қанорсиз ташийдиган 62 та прицеп, ҳосилни прицепларга ортиб берадиган 9 та транспортер ва бошқа турли хил механизмлар 15 июлга қадар тўла ва сифатли ремонтдан чиқариб қўйилди!

Колхоз механизаторларининг бу катта ютуғида Ким Ен Чун, Хван Сан Хван ва Цой Фарлен ўртоқлар бошлиқ бригадалар ремонтчиларининг салмоқли ҳиссаси бор.

Сирдарё областидаги «Андижон» совхозининг комплекс механизацилашган бригадаси бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мамажон Дадажоновнинг республикамиз барча механизаторларига қарата ёзган жанговар мактуби кўплар қатори бу колхоз меҳнаткашларини ҳам ғоят руҳлантириб юборди. Улар донгдор механизаторнинг ана шу оташин чақириғига жавобан етиштирилаётган ялпи ҳосилнинг 70 процентидан кўпроғини машиналар билан йиғиб-териб олишга сўз бердилар.

Ҳозир колхознинг ҳамма пахта майдонларида ғўза машинабоп қилиб ўстириляпти. Пайкалларда кўчат бут, тупларда эса ҳосил нишоналари кун сайин кўпаймоқда. Шак-шубҳа йўқки, «Северний маяк» колхозининг азамат деҳқонлари, ташаббускор механизаторлари беш йилликнинг биринчи йилида ҳам илгариги йиллардаги каби «оқ олтин»дан баракали хирмон кўтариб, терим мавсумида техника кучидан унумли фойдаланиб, эл-юрт олдида юзларини ёруғ қиладилар.

ЧАҚИРИҚҚА ҚЎШИЛАМИЗ

Бригадамизнинг 119 гектар пахта майдони бор. Ҳар гектар ердан пландаги 35 ўрнига 39 центнердан хирмон кўтариш мажбуриятини олганмиз. Биз ўз сўзимизнинг устидан чиқиш учун курашиб, эрта кўкламдан бери фидокорона меҳнат қиляпмиз. Ҳар бир ишни меёрига етказиб бажаряпмиз. Илғор агротехника фани ютуқларини ишлаб чиқаришга кенг жорий қилиб, экинларни меҳр билан парвариш қилаётирмиз.

Бизда ҳамма садоқат билан меҳнат қилади. Звено бошлиғи ҳам, сувчи ҳам, колхозчи ҳам ҳар бир кундан баракали фойдаланиб, хирмоннинг баракали бўлишига муносиб ҳиссасини қўшяпти. Механизаторлар ғўзани 15-16 сантиметр чуқурликда культивация қилишади. Бу эса, экиннинг тезроқ ривожланишини таъминлайди. Сувчиларимиз ҳам ёмон ишлаётганлари йўқ. Улар ишни группа усулида олиб бормоқдалар. Турғун Абдуллаев, Маъруф Саримсоқов, Раҳим Муллаев, Исмат Ўролов каби сувчилар ғўзани кеча ва кундуз қондириб суғоришмоқда. Шунинг учун ҳам даламизда чанқаган ғўзалар йўқ. Ҳар бир литр сув тежаб-тергаб сарфланаяпти.

Ўқитувчи Абдуғаффор Қорабоев бригадамизда агитаторлик қилади. У дала шийпонига тез-тез келиб колхозчилар ўртасида тушунтириш ишлари олиб боряпти. Шу билан бирга кимнинг қандай ишлаганлигини айтиб турибди. Бу эса, меҳнат интизомини мустаҳкамлаб иш унумини оширишга сабаб бўлмоқда.

Биз донгдор механизатор Мамажон Дадажонов чақириғига амалий иш билан жавоб бериб, ҳар туп ғўзани серҳосил ва машинабоп қилиб ўстирамиз.

ЛИ ЧАН СЕР,
Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» колхозининг бригада бошлиғи.

Л. И. БРЕЖНЕВ ҚАБУЛИДА

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев расмий визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Ҳиндистон Бош министри Индира Гандини 16 июлда қабул қилди ва у билан самимий, дўстона суҳбатлашди. (ТАСС).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА УЧРАШУВ

Шу йил 15 июлда КПСС Марказий Комитетида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Франция Коммунистик партиясининг Бош секретари ўртоқ Вальдек Роше билан учрашди. Учрашувда КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Б. Н. Пономарев қатнашди.

КПСС билан Франция Коммунистик партияси ўртасидаги муносабатлар учун характерли бўлган қардошларча дўстлик ва тўла ҳамжиҳатлик вазиятида, ҳар иккала партия вакиллари бир-бирларини қизиқтираётган жуда кўп масалалар устида фикрлашиб олдилар.

КПСС ва Франция Коммунистик партиялари вакилларининг қардошларча учрашуви ҳозирги замоннинг ҳамма асосий масалаларида ҳар иккала партиянинг қарашлари батамом бирлигини тасдиқлади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Олтинчи чақириқ Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Советининг саккизинчи сессияси шу йил 24 августда Тошкент шаҳрида чақирилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг саккизинчи сессияси муҳокамасига қуйидаги масалалар киритилсин:

1. КПСС XXIII съездининг қарорлари асосида республикадаги мактабларнинг ишини янада яхшилаш чоралари тўғрисида.

2. Ўзбекистон ССРнинг 1965 йилги давлат бюджетининг бажарилиши тўғрисида.

3. Ўзбекистон ССР Олий Советининг доимий комиссиялари тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш ҳақида.

4. Ўзбекистон ССРда суд тузилиши тўғрисидаги қонунни ўзгартириш ва унга қўшимчалар киритиш ҳақида.

5. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари
А. АБДАЛИН.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари
Р. САХИБОЕВ.

1966 йил 16 июль. Тошкент шаҳри.

ҒАФУР ҒУЛОМ ХОТИРАСИНИ АБАДИЙЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон Халқ шоири, республика Фанлар академиясининг Академиги, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Ғафур Ғуломнинг социалистик маданиятни ривожлантиришдаги жуда катта хизматларини эътиборга олиб, унинг хотирасини абадийлаш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

Сирдарё Давлат педагогика институти, Тошкент шаҳар Октябрь районидаги 169-мактаб, Фарғона область, Ўзбекистон районидаги «Ўзбекистон» колхози, «Тошкент» нашриёти, Ўзбекистон Фанлар академиясининг Қўқондаги адабиёт музейи Ғафур Ғулом номига қўйилди.

Республика нашриётлари бу йил шоирнинг танланган поэтик асарлари бир томлигини рус тилида нашр этадилар, яқин йилларда эса шоир асарларининг тўлиқ тўпламини ўзбек тилида ва беш томлик асарлар тўпламини рус тилида босиб чиқарадилар. Бундан ташқари шоир тўғрисидаги хотиралар китоби ва унинг илмий асарлари нашр этилади.

Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениеси ва Ўзбекистон ССР маданият министрлигига Ғафур Ғуломнинг ёдгорлик уй-музейини ташкил қилиш тўғрисидаги таклифни тақдим этиш топширилди. Марҳумнинг қабрига унинг бюсти, шоир яшаган ва ижод қилган Арпапоя кўчасидаги 1-уйга ёдгорлик тахтаси қўйилади. Тошкент шаҳар ижроия комитетига шаҳардаги магистрал кўчаларнинг бирини Ғафур Ғулом номи билан аташ топширилди.

ҚАЛДИРҒОЧЛАР ҚАНОТ ҚОҚДИ...

Мактаб биносининг рўпарасидаги тажриба участкасида эрта тонгдан иш қизғин бўлди. Ўқувчи қизлар группаларга бўлиниб, амалий машғулот ўтказишяпти. Ҳар бир группага биттадан универсал трактор бириктиб қўйилган. Ўқитувчилар Туйғун Алимов, Тешабой Мирзаев, Адҳам Акбаровлар Турсунойнинг издошлари — пахтазор лочинларидан имтиҳон олмоқдалар. Механизатор-қизлар тракторни бошқаришни қандай ўрганиб олишди, буни обдон синаб кўришмоқда.

Тўладан келган, қиз тракторга чаққонлик билан чиқди.

— Қани, ҳайда, — деб буйруқ берди Туйғун ака.

Қиз стартерни босди. Трактор бир силкиниб олға интилди. Ҳаяжонланганиданми, дастлабки минутларда машина бир текис юрмади.

Ахир, ҳаяжонланмай бўладими, бугун қунт билан қилинган меҳнат ва олинган билимга якун ясаляпти. Лекин тез орада қиз ҳаяжонини босиб олди. Тракторни эгат бўйлаб тўғри ва дадиллик билан бошқариб кетди. Универсал бир айланиб келганида ўқитувчи уни тўхтатди. Қизнинг тракторни бошқариш маҳоратига «яхши» баҳо қўйилди. У ўзида йўқ хурсанд.

Шу куни амалий машғулотлар кечга томон тугади. Билим юртининг деярлик ҳамма ўқувчилари сўнгги бор синовдан муваффақиятли ўтдилар.

... Гап Пискент профессионал-техника билим юртининг филиалини битираётган механизатор хотин-қизлар тўғрисида бормоқда. Бу билим юрти шу йилнинг бошларида район партия комитетининг ташаббуси билан ташкил этилган эди.

Районда турсунойчилар сафига қўшилишни, орзу қилиб юрган хотин-қизлар кўп экан. Билим юрти ташкил қилинганлиги ҳақидаги хабар тарқалгач, ҳар бир колхоз ва совхоздан аризалар ёғилиб кетди.

Ленин номли колхозда жойлашган бу билим юртида машғулотлар қизиб кетди. Бўлажак механизатор хотин-қизларнинг тракторчилик касбини ҳартарафлама пухта эгаллашлари учун барча шароитлар яратилди. Улар ётоқхона билан таъмин этилди. Машғулотларни райондаги энг тажрибали инженер-механик мутахассислар олиб бора бошладилар. Колхоз ва совхозлардаги тажрибакор механизаторлар вақти-вақти билан бу ерга келиб машинани бошқаришнинг икир-чикирларидан ўқувчиларни хабардор қилиб туришди. Айниқса, амалий машғулотларни ўтказишга катта эътибор берилди. Шундай қилиб, билим юртининг ўқувчилари аста-секин механизаторлик касбини эгаллайбошладилар.

Мана бугун роппа-роса олти ой бўлди. Механизатор хотин-қизларнинг ўқувига якун ясалди.

Куни кеча 138 механизатор хотин-қизларнинг битириб чиқиш кечаси бўлди. Булардан 37 киши курсни аъло баҳолар билан тугаллади.

Бу ғайратли хотин-қизларнинг ҳаммаси ҳам ишчан, ҳаммаси ҳам теримни машиналаштиришга астойдил ҳисса қўшишга аҳд қилган азаматлар. Битирув кечасида уларнинг кўпчилиги сўзга чиқиб бу йилги мавсумда кам деганда 50 — 60 тоннадан пахта теришга сўз беришди.

Ҳақиқатан ҳам қизларнинг ғайрати зўр, ниятлари катта.

— Биз, — деб айтишади улар, — ўз хўжалигимизга борганимиздан сўнг фақатгина механизаторлик қилиш билангина кифояланиб қолмаймиз. Колхозларда машина ҳайдашни астойдил орзу қилиб юрган хотин-қизлар кўп. Ана шуларни ҳам ўз сафимизга тортиш учун ҳаракат қиламиз. Ахир хотин-қизлар қачонгача этак тутиб пахта теришади. Ҳозир машиналар замони, давр механизаторники. Шунинг учун турсунойчилар сафи кенгайиб бораверади.

Билим юртини аъло баҳолар билан тугатган қизлардан баъзилари ҳақида мароқ билан гапириш мумкин.

Муҳаббат Жалолова, бу қиз билим юртига осонликча киргани йўқ. Негаки, у оиланинг эркатой қизи эди. 10-синфни фақат аъло баҳолар билан тугаллади.

— Энди қаерга ўқишга кирмоқчисан, деб сўрашди унинг ота-онаси.

— Механизатор бўлмоқчиман, — деб айтди Муҳаббат.

Ота-она ҳанг-манг бўлиб қолди. Улар қизларини ўқиб катта билим эгаси, олима бўлади, деб кўнгилларига тугиб қўйишган экан.

— Ахир, ҳамма касбнинг ҳам ўзига яраша ўрни бор-ку, — деб тушунтирмоқчи бўлди Муҳаббат ота-онасига, — аввал механизатор бўлиб колхозда бир-икки йил ишлай, кейин ўқиш бўлса қочмас.

— Йўқ, — деб туриб олишди унинг ота-онаси. Сенинг қорамойга беланиб, далада ишлашингга йўл қўймаймиз.

Лекин қиз ўз аҳдида қатъий туриб олди. Колхоз правлениеси ёрдамида янги очилган курсга ўқишга кирди.

Ўша битирув кечаси арафасида Муҳаббатнинг онаси билан суҳбатлашдик. У қизининг аъло баҳолар билан курсни битираётганлиги, ҳамма уни уддабурон, серғайрат, тиниб-тинчимас қиз деб таърифлаётганидан беҳад хурсанд эди.

— Бундайлар бизда кўп,— дейди совхоз директори ўртоқ О. Султонов,— комсомол аъзоси Дилбар Ирисбоевани олинг. У ҳам илгари колхозда оддий теримчи бўлиб ишларди. Курсни фақат аъло баҳолар билан тугаллади.

Свердлов номли колхоздан Ширин Эсонбетова, Терешкова номли колхоздан Муқаддас Минавварова, «Ленин йўли» колхозидан Маъфират Одилова, Хайри Мақсудова, «Коммунизм» колхозидан Набихон Ўрмонова, Куйбишев номли колхоздан Мукаррам Азизова, Киров номли совхоздан Тамара Паршонова, Рима Евлашова, Охунбобоев номли колхоздан Ўктам Қосимхўжаева... буларнинг ҳаммаси бир-биридан серғайрат, бир-биридан меҳнатсевар, тиришқоқ қизлар.

Билим юртининг яна бир ажойиб ташаббуси ҳақида гапирмасдан бўлмайди. Бу ерда курс билан бирйўла кечки мактаб ҳам ташкил этилган эди. Механизаторликка ихлос қўйган хотин-қизлар бирйўла кечки мактабда ўқиб ҳам ўз билимларини оширдилар. Ҳаммаси бўлиб кечки мактабни 29 киши битириб чиқди. Шундан 7 киши 8-синфни 9 киши 10-синфни, 2 киши 11-синфни тугаллади. Яна бир қувончли нарса шу бўлдики, билим юртини битирганлардан 8 киши шу ернинг ўзида КПСС аъзолигига кандидатликка ўтишди. Муҳаббат Жалолова, Ҳакима Охунжонова, Насиба Тожибоева сингари қизлар бу ерга оддий теримчи сифатида келишган бўлса, эндиликда ўз колхозларига коммунист — механизатор бўлиб қайтишмоқда.

Бу йил Ўрта Чирчиқ райони пахтакорлари катта-катта майдонларда мўл ҳосил етиштирмоқдалар. Улар ҳосилнинг кам деганда 60 процентини «зангори кема»ларда териб олишга аҳд қилишган. Бу 30 минг тонна пахта демакдир. Ҳеч шубҳа йўқки, бу шарафли вазифани бажаришга билим юртини битириб чиққан турсунойчи механизаторлар муносиб ҳисса қўшадилар. Илгарилари районда турсунойчи қизлар бармоқ билан санарли эди. Энди бўлса ҳар бир колхоздан уларни топишингиз мумкин.

Ҳа демай «оқ олтин» очилади. Бугунги курсантлар машина рулига ўтириб бункер-бункер пахта терадилар, «Оқ олтин»дан улкан хирмонлар уйиб, планнинг бажарилишига салмоқли ҳисса қўшадилар. Ана шунда эл «балли, сиз турсунойчиларга», деб олқишлайди.

Н. РИХСИЕВ.

Сиз бу суратларда пахта териш машиналарини бошқаришни пухта ўрганиб олган дала гвардиячиларидан бир группасини кўриб турибсиз. Юқорида Ҳалима Хидирова «зангори кема» рулида. Пастда бу йилги мавсумда тонна-тонналаб «оқ олтин» теришга шайланаётган қизлардан (чапдан) А. Хасанова, Р. Зарипова, Н. Ўрмонова, М. Ҳайдарова, М. Марасулова, Х. Исмоилова, М. Пўлатова, О. Қосимхўжаева, Я. Абдурашидова ва М. Юзликеева ўртоқлар.

А. Мальцев фотолари.

ТУРКИСТОНДА 1916 ЙИЛ ҚЎЗҒОЛОНИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ

ТАРИХНИНГ ЁРҚИН САҲИФАСИ

Ўрта Осиёда 1916 йилги антифеодал ва антиимпериалистик қўзғолон бошланган кундан буён 50 йил ўтди. У империализм даврида чор Россиясида бўлиб ўтган энг катта қўзғолонлардан бири эди. Бу қўзғолон Октябрдан олдинги даврда ўлка аҳолисини революционлаштиришда катта роль ўйнади ва улкан революцион оқимнинг таркибий қисми бўлди. Мазкур оқимда большевиклар партиясининг таш килотчилик иши туфайли ишчилар синфининг социализм учун кураши, тинчлик учун умумхалқ ҳаракати, деҳқонларнинг ер учун кураши, Россия мазлум халқларининг миллий-озодлик кураши бирга қўшилиб кетган эди.

Ўзбекистондаги 1916 йил қўзғолони бутун Ўрта Осиёда бўлганидек, чуқур социал иқтисодий ва сиёсий заминга эга эди. Революциядан олдинги Ўзбекистон иқтисодий, маданий ва сиёсий жиҳатдан қолоқ мустамлака бўлиб, бу ерда феодал тузуми ҳукмронлик қиларди. 1916 йилда ҳам Ўзбекистон ҳамон аграр чекка ўлка бўлиб қолаберди. Аҳолининг 85 процентдан ошиқроғи қишлоқ хўжалигида банд эди. Саноат кам тараққий этган эди.

Аҳолининг аксарият кўпчилиги саводсиз эди. Бироқ чоризмнинг реакцион мустамлакачилик сиёсатига қарамай, илғор рус маданияти ва прогрессив ижтимоий фикр Ўрта Осиёга кириб кела бошлади ҳамда ўлка халқ оммасининг уй ва қалбларини тобора кўпроқ эгаллай бошлади.

Типик мустамлака бўлган Туркистон ва Дашт ўлкасини чор ҳукумати тайинлайдиган чиновниклар бошқарарди. Туб аҳолининг мулкдор табақаларидан иборат бўлган маҳаллий маъмурият мустамлакачилик ҳокимиятининг таянчи бўлиб хизмат қилди.

Ўлка аҳолисининг деярлик 90 процентини, яъни асосий омманинг аксарият кўпчилигини ташкил қилган деҳқонлар ва чорвадорларнинг аҳволи оғир эди.

Туркистон ўлкаси халқларини социал-иқтисодий ва миллий жиҳатдан эзиш биринчи жаҳон уруши даврида янада кескинлашди. Мислсиз қийинчиликлар ва урушнинг оғир оқибатлари Россия халқ оммасининг ғазабланишига ҳамда норозилигига сабаб бўлди. Уруш революцияни илгари сурувчи қудратли куч бўлди. Маҳаллий партия комитетлари Столипин реакцияси қийинчиликларини енгиб, ўз фолиятларини бирин-кетин тиклай ва активлаштира бошладилар. Революцион ишлар янгидан юксала бошлади.

Ишчилар ҳаракати мамлакатнинг асосий саноат районларини қамраб олиб, Россия империясининг чекка ўлкаларига ҳам бевосита таъсир кўрсатди. Барча қишлоқ ҳамда овулларда норозилик ва ғалаёнлар кучайди. Бу норозилик ва ғалаёнлар маъмурларнинг буйруқларига бўйсунмасликда, солиқларни тўлашдан, ирригация мажбуриятларини бажаришдан бош тортишда, бойларнинг сувини ўзбошимчалик билан тортиб олиш ва бошқаларда ўз ифодасини топди.

Туркистон ўлкаси халқ оммаси революцион онгининг ва революцион ҳаракатининг ўсиши 1916 йил қўзғолони арафасида Ўрта Осиё ва Қозоғистондаги сиёсий аҳволни белгилаб берувчи муҳим процесс бўлди.

* * *

1916 йил қўзғолони арафасида Ўрта Осиё ва Қозоғистондаги социал-иқтисодий ва сиёсий вазият революцион бўроннинг яқинлашиб келаётганлигидан далолат берарди. Биринчи жаҳон уруши йилларида кучайиб кетган даҳшатли социал ва иқтисодий зулм революцион-озодлик ҳаракати ўсишининг, шу жумладан 1916 йилги қўзғолон каби йирик антифеодал ва антиимпериалистик чиқишнинг асосий шарт-шароити ва бош сабаби бўлди.

Икки йилдан буён давом этиб келаётган империалистик уруш борган сари янги-янги кучларни талаб қиларди. Ҳукумат қурол кўтаришга қурби етадиган кишиларнинг ҳаммасини фронтга юбормоқда эди. Иш кучи етишмаганлиги сабабли уруш орқасидаги ҳарбий объектларда жуда оғир аҳвол вужудга келди. Бу аҳволни бироз бўлсада тузатиш мақсадида «Рус бўлмаган эркак аҳолини уруш олиб борилаётган районларда мудофаа иншоотлари ва ҳарбий алоқа воситалари қуришга, давлат мудофааси учун зарур бўлган бошқа ҳамма ишларни бажаришга жалб қилиш тўғрисида» 1916 йил 25 июнда подшо фармони чиқади. Бу фармонга мувофиқ Туркистон ўлкасидан 250 минг кишини сафарбар қилиш кўзда тутилган эди.

Сафарбар қилиш тартиби очиқдан-очиқ синфий характерга эга эди. Эксплуататорларнинг, шу жумладан, маҳаллий маъмурият вакилларининг манфаатини кўзлаб, мустамлакачи бошлиқлар подшонинг фармонини изоҳлаб берадиган қўлланма ишлаб чиқдилар. Бу қўлланмага мувофиқ волость бошқарувчилари ва овул бошқармаларининг йигитлари (қуролли соқчилар), руҳонийлар, «ҳурматли гражданлар» деб аталган кишилар ва аҳоли мулкдор табақаларидан баъзи бир бошқа категориялари сафарбарликдан озод қилинган эди. Бундан ташқари эксплуататор табақалар мустамлакачи маъмурларнинг ҳар қандай маҳаллий киши ўз ўрнига бошқа кишини ёллаши ва уни мардикорликка юбориши мумкин деган кўрсатмасидан дарҳол фойдаландилар. Мустамлакачи ва маҳаллий маъмуриятга меҳнаткашлар устидан зўравонлик қилиш учун янада катта имкониятлар очилди.

Ана шуларнинг ҳаммаси чор ҳукумати, бошқарувчилар, оқсоқоллар ва эксплуататор элементларга нисбатан меҳнаткашлар оммасининг ғазабини жуда кучайтириб юборди ва уларни золимларга қарши курашга отлантирди.

Маъмурларнинг «маҳаллий эркакларни дарҳол рўйхатга олиш тўғрисидаги» дастлабки буйруқлариёқ аҳоли ўртасида тезда ғалаён чиқишига сабаб бўлди. Хўжанд меҳнаткашларининг 1916 йил 4 июлдаги бош кўтаришлари билан бошланган меҳнаткашлар оммасининг ғалаёнлари тез орада Самарқанд, Сирдарё, Фарғона, Еттисув, Закаспий областлари ва Дашт ўлкасига ёйилди.

Воқеларнинг чоризм учун хавфли даражада кенгайиб ва кучайиб бораётганлиги туфайли 1916 йил 17 июлдаги подшо фармони билан Туркистон округида ҳарбий ҳолат эълон қилинди ва бу округдаги барча граждан бошқармалари қўшинлар қўмондонига бўйсундирилди.

Биринчи бўлиб Самарқанд областининг Хўжанд аҳолиси қўзғолон кўтарди. Қўзғолончилар маҳаллий ҳокимият маъмурларига ҳужум қилиб, мардикор олишни бекор этишни талаб қилдилар. Маъмурлар халқ ғалаёнини қўшин ёрдами билангина бостиришга эришдилар.

Хўжанд қўзғолони ўлкада умумхалқ курашини бошлаб берди. Бу қўзғолон тўғрисидаги хабар тезлик билан қўшни уездларга тарқалди. Қўзғолон тез орада Самарқанд ва Сирдарё областларини, шунингдек Фарғона водисини ҳам қамраб олди.

Қўзғолончилар волость бошлиқлари ва оқсоқолларнинг уйлари ва идораларини вайрон қилар, маҳаллий ҳокимият вакилларини ўлдирар ҳамда калтаклар, мардикорликка чақириладиган ишчиларнинг рўйхатларини ёндириб юборар эдилар.

Эски Жиззахда катта қўзғолон бўлиб ўтди. Қўзғолончилар уезд бошлиғи, пристав ва маҳаллий ҳокимиятнинг баъзи бир бошқа вакилларини ўлдирдилар. Қўзғолон жараёнида бир гуруҳ феодал-клерикал элементлар миллатчилик ҳиссиётларини ҳартомонлама авж олдириб, халқ ҳаракатидан ўзларининг реакцион ва сепаратчилик мақсадларида фойдаланмоқчи бўлдилар. Бироқ уларнинг бу уринишлари халқ оммаси томонидан қўллаб-қувватланмади ва натижада барбод бўлди.

Самарқанд областидаги қўзғолонга Сирдарё областидаги қўзғолон вақт жиҳатидан яқин туради.

Халқ оммасининг кўп сонли чиқишлари орасида Туркистон генерал губернаторлигининг бош маъмурий маркази, Туркистон ўлкасидаги революцион ҳаракатнинг муҳим маркази бўлган Тошкент қўзғолони катта ўрин тутади. Халқ ҳаракатига ишчилардан Йўлчи Иброҳимов, Ғулом Камолов, Маҳмудхўжа Мирзахўжаев, Очил Бобожонов, Низомиддинхўжа Зайниддинхўжаев, камбағал-деҳқон Абдураҳмон Ҳакимов ва бошқалар раҳбарлик қилдилар. Қўзғолончилар эски шаҳар полиция бошқармаси атрофига тўпланиб, полициячилар ва ҳарбий мансабдорлар билан бир неча соат давомида кўча жанги олиб бордилар. Қуршовда қолган полициячиларга ёрдамга етиб келган ҳарбий қисмлар билан тўқнашиш вақтида қўзғолончилардан 11 киши ҳалок бўлди ва 15 киши ярадор бўлди.

Фарғона водисида ҳам катта халқ чиқишлари бўлди. Мустамлакачи маъмурларнинг расмий маълумотларига қараганда, бу ердаги халқ чиқишлари Самарқанд ёки Сирдарё областидагидан уч баравар кўп бўлган. Бунинг сабаби шундаки, Фарғона областида синфий қарама-қаршиликлар анча кучли эди ва шу сабабли бу ердаги қўзғолонларда қишлоқ ҳамда шаҳар меҳнаткашлар оммасининг анча кенг табақалари қатнашган. Шундай қилиб, 1916 йил қўзғолони деҳқонлар оммасининг мулкли табақадан чиққан маҳаллий волость бошлиқларига, оқсоқоллар ва судьяларга қарши қаратилган антифеодал ҳаракатига ўсиб ўта бошлади.

* * *

Ўрта Осиё ва Қозоғистонда 1916 йилда бўлиб ўтган қўзғолон ўзининг социал характери жиҳатидан империализм давридаги энг йирик миллий озодлик ҳаракатларидан бири бўлиб, Ўрта Осиё халқлари тарихида муҳим аҳамиятга эга. Бу қўзғолон Россия империясидаги революцион ҳаракатнинг янада ривожланишига, халқ оммасининг чоризмга қарши тазъйиқининг кучайишига ёрдам берди. Чоризм ва империалистик урушга қарши қаратилган 1916 йил қўзғолонининг муҳим якуни ва аҳамияти ана шундан иборат.

Қишлоқ ва овулнинг меҳнаткашлар оммаси — деҳқонлар ва чорвадорлар қўзғолоннинг ҳаракатлантирувчи асосий кучлари эди. Гарчанд бу қўзғолон деҳқонлар уруши характерига эга бўлган бўлса ҳам, қўзғолонда шаҳар меҳнаткашлари — маҳаллий ишчилар, ярим пролетар элементлар, ҳунармандлар, шунингдек демократик интеллигенциянинг вакиллари ҳам актив иштирок этдилар. Қўзғолоннинг умумхалқ характерини тасдиқловчи муҳим ва характерли хусусиятларидан бири шунда эдики, асрлар давомида фақат ижтимоий ҳаётдагина эмас, балки оилада, турмушда ҳам қул бўлиб келган хотин-қизлар деярлик ҳамма ерда қўзғолонда иштирок этдилар.

Қўзғолон жараёнида халқ орасидан омманинг ҳақиқий раҳбарлари етишиб чиқди.

1916 йил қўзғолони шафқатсизлик билан бостирилди, мағлубиятга учради. Бунинг асосий сабаблари: ишчилар синфи томонидан қўзғолонга бевосита раҳбарликнинг йўқлиги, унинг барча деҳқонлар ҳаракатига хос бўлган стихиялилиги ва тарқоқлигидир. Бироқ подшо аскарлари, жазо отрядлари, полиция, қулоқ ва бой бандалари билан тўқнашув ва жангларда Ўрта Осиё ҳамда Қозоғистон туб аҳолисининг меҳнаткашлар оммаси революцион кураш олиб боришни билиб олди, ўзининг ҳақиқий дўстларини ва ашаддий душманларини ажрата билишга ўрганди.

1916 йил қўзғолони чоризмнинг Ўрта Осиёдаги мустамлакачилик системасига сезиларли зарба берди. Ўрта Осиё ва Қозоғистондаги ана шу қўзғолондан буён 50 йил ўтди. Шу йиллар мобайнида ўлка халқлари ҳаётида туб ўзгаришлар рўй берди. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси бутун мамлакатимиздаги каби, Ўрта Осиё халқларининг ҳам тарихий тақдирида ҳал қилувчи воқеа бўлди.

Ҳ. ТУРСУНОВ,
тарих фанлари доктори.
(«Ўзбекистон коммунисти» журналидан қисқартириб олинди).

Катта ёрдам

Ичкарига икки йигит кириб келди. Саломаликдан сўнг чол уларни супага таклиф этди.

— Сизга ёрдам пули ажратилган эди. Шуни топшириб кетайлик деб...

— Чакки овора бўлибсизлар-да, ўзим бора қолардим. Шундай ҳам ишларинг ошиб-тошиб ётибди, — деди чол дастурхондаги кулчани ушата туриб.

Шахсий пенсионер Орифжон ота Ҳакимов зилзиладан зарар кўрган хонадонларга ёрдам кўрсатиш фондидан ажратилган 200 сўмни санаб олиб, ведомостга қўл қўяр экан, чуқур тин олди. Сўнг:

— Раҳмат. Минг бор раҳмат ҳукуматимизга,—деди севинчини ичига сиғдиролмай.

Район молия бўлимининг инспектори Шукур Муқодиров ва район Советининг депутати, 180-мактабнинг тарих фани ўқитувчиси М. Белоус ўртоқлар отахоннинг «ўтиринглар, яна бир пиёладан чой ичинглар» деб қисташига қарамай, узр айтиб ўринларидан қўзғалишди.

Табиий офат гўзал пойтахтимизнинг ҳуснига доғ туширди. Уни анча жароҳатлади. Тузилган махсус комиссиялар зилзила оқибатларини тугатиш бўйича кечаю-кундуз ишлаб турибди. Район Советининг депутати, район ижроия комитети раисининг штатсиз ўринбосари, 180-ўрта мактаб директори Абдулҳай Абдулов бошчилик қилаётган Чилонзор район аҳолисига ёрдам кўрсатиш комиссиясининг аъзоларида ҳам тиним йўқ. Беш юз минг сўм пул, 70 минг сўмлик қурилиш материалларини район аҳолисига тарқатиш билан банд улар. Ҳозир аҳолига ёрдам кўрсатувчи 13 та штаб ишлаб турибди. Ҳар қайси штабга бештадан саккизтагача киши бириктилган бўлиб, уларнинг кўпчилиги жамоатчи-педагоглардир.

Штаб аъзолари қурилиш мутахассислари билан биргаликда зилзиладан зарар кўрган аҳолининг турар-жойларини синчиклаб кўздан кечириб, бамаслаҳат зарур пул ёрдами ва қурилиш материаллари ажратади. Ҳозирги кунгача биргина ўртоқ Йўлдошев бошчилик қилаётган 5-штаб аъзолари биринчи зарур ёрдам сифатида 77 хўжаликка 12 минг 500 сўм пул тарқатдилар. Ҳар бир хонадон ўрта ҳисоб билан 100 сўмдан 200 сўмгача пул ёрдами олди. Бундан ташқари, райондаги 38 оилага ер участкаси берилди. Уларнинг ҳар қайсисига давлат томонидан 300 сўмдан 500 сўмгача—жами 12 минг сўм ёрдам пули тўланди. Бу маблағларнинг кўпчилиги бевосита зилзиладан зарар кўрган оилаларнинг уйларига олиб келиб берилмоқда. Бу аҳоли учун катта қулайлик туғдиряпти. Чилонзорликларнинг бу ташаббусини бошқа районларга ҳам кенг ёйса арзийди.

У. САЛОҲИДДИНОВ.

ҚОН-ҚАРДОШМИЗ

Яхши дўст киши бошига оғир иш тушганда малҳам бўлади. Кўп миллатли советлар оиласининг аъзоси-ўзбек қардошларимиз бошига тушган оғир кулфат рус, грузин, латиш, эстон, қозоқ, қирғиз, қўйингчи, барча қатори биз — белорусларни ҳам қаттиқ ташвишлантирди.

Ўзбек дўстларимизнинг юртида юз берган зилзила дарагини эшитган кўплаб белоруслар тошкентликларга ёрдам бериш истагини билдиришди. Ҳа, белоруслар Улуғ Ватан уруши даврида дўстлар учун қалби, эшиги, дастурхонини очиб қўйган тошкентликларнинг яхшиликларини ҳеч вақт унутишмайди. Оғир жангларда синалган тоғ чўққисидек улкан ва денгиз тубидек чуқур, метиндек мустаҳкам дўстлигимиз бор экан, ҳеч қандай табиий куч катта оиламизнинг аъзоси — довюрак ва ҳамиша бардам тошкентликларни ғафлатда қолдира олмайди.

Ана шу қадимий дўстлик барча қардошларимиз билан бирга бизни ҳам янги навқирон Тошкентни қайта тиклаш, зилзилада бошпанасиз қолган биродарларимизга яқиндан ёрдам кўрсатишга даъват этди. Зилзиладан кейин кўп ўтмай 300 кишилик биринчи ёрдам поезди Тошкентга томон йўл олди. Биз дўстларимизни шундай оғир дамларда шошилтириб қўймаслик мақсадида янги тикланадиган уй-жойлар учун зарур бўлган ҳамма қурилиш материалларини ҳамда ўнлаб техникани ўзимиз билан бирга олиб келдик.

Белоруссия ССР қурилиш министрлигининг 300 кишилик поезди Тошкентга етиб келганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Биз тошкентлик биродарларимизга икки йил ичида 15 минг квадрат метр ёки бешта юз квартирали уй-жой биноларини қуриб бериш нияти билан йўлга чиққан эдик. Бинокорларимиз серқуёш ўлканинг қалби иссиқ қардошлар диёрига келган куниёқ ишни жадаллаштиришди. Экскаваторчиларимиз ер бағрини тилиб, котлованлар қазиш ишларини қизитиб юборишди. Дурадгорларимиз ва монтажчиларимиз, бетончиларимиз дўстлик биноларига дастлабки ғиштни қўйиш учун тайёргарлик кўришди. Биз ҳар бир минутни ғанимат билиб меҳнат қиляпмиз. Шунинг учун ҳам ҳозир ишларимиз чакки эмас. Ишчан механизаторлар учта 100 квартирали уй-жой биносининг ўрнини қазиб, тайёрлаб қўйишди. Битта уйнинг пойдеворига бетон ётқизилмоқда. Биз шу июль ойида иккита уй-жой биноси пойдеворига бетон ётқизиш ишларини тамомлашимиз керак. Ҳозир бинокорларимиз Конституция куни — 5 декабргача 50 та квартиранинг калитини тошкентликлар қўлига топшириш нияти билан меҳнат қилишяпти.

Айниқса ўртоқ Г. Жибул бошчилик қилаётган комплекс бригаданинг азамат бинокорлари дўстлик массивини тиклашда жонбозлик кўрсатмоқдалар. Дурадгорлардан В. Юшкевич, ғишт терувчилардан В. Шишко, Н. Абрамович, бетончилардан К. Дудко ва бульдозерчи экскаваторчиларимиз Н. Дектерев, П. Якубенколар айниқса ғайрат кўрсатишмоқда. Ана шу бинокорларимизнинг шижоати ва ташаббусларини ҳисобга олиб, биз 15 минг квадрат метр уй-жойни икки йилда эмас, балки келаси йил июль ойигача қуриб битказишга қарор қилдик. Биз тошкентлик дўстларимизни ишонтириб айтамизки, қардошлигимизнинг ажойиб рамзи бўлиб қоладиган бу биноларни ўз вақтида ҳадя этамиз. Бунинг учун бизда ҳамма имконият бор.

В. ФЕНЕНКО,
Белоруссия ССР биринчи қурилиш поездининг бошлиғи.

Янги Тошкент қурилиши — зарбдор қурилиш, умумхалқ иши деб эълон қилинди. Ҳозир бутун шаҳар улкан қурилиш майдонига айланиб кетди. Бу ерда Иттифоқимизнинг ҳамма бурчакларидан келган турли миллат вакиллари зилзилада бошпанасиз қолган аҳоли учун уй-жойлар қурмоқдалар. Суратда сиз Одесса қурилиш поезди бинокорлари — Н. Швец, С. Назаркин, Г. Мунтян ўртоқларни кўриб турибсиз. Бу азаматлар Чилонзор массивида кунни тунга улаб меҳнат қилишмоқда.

А. Тўраев фотоси.

ЎЗ ҲУҚУҚЛАРИ УЧУН КУРАШМОҚДАЛАР

АҚШ

НЬЮ-ЙОРК. Ракета полигонида (Кеннеди буруни, Флорида штати) монтажчилар касаба союз аъзоси бўлмаган кишиларни ишга ёллаб олиш давом эттирилаётганлигига қарши норозилик билдириб иш ташладилар. Аэронавтика ва космик фазони тадқиқ этиш миллий бошқармасининг иншоотларига олиб борадиган ҳамма дарвозалар ёнига пикетлар қўйилди.

ИТАЛИЯ

РИМ. Италия полиграфия саноатининг ходимлари кейинги икки ҳафта ичида тўртинчи марта иш ташладилар. Бу забастовкада мамлакатдаги шаҳарлар кўпчилигининг полиграфчилари, шунингдек телеграф агентликларининг телетайпистлари қатнашмоқдалар. Ишчилар янги меҳнат шартномаси тузилишини талаб қилмоқдалар. Бу шартнома уларнинг моддий аҳволини бирмунча яхшилаган бўлур эди.

ЧИЛИ

ГАВАНА. Чили тўқимачилик саноати ишчиларидан икки мингдан ортиқ киши иш ташлади. Ишчилар иш ҳақининг оширилишини талаб қилмоқдалар. Пренса Латина агентлиги мухбирининг Сант-Ягодан хабар беришича, тўқимачилик саноатининг 56 корхонасида забастовка бошланган.

ГРЕЦИЯ

АФИНА. Греция пойтахти транспортининг ходимлари 4 кунлик забастовка ўтказмоқдалар. Эрталаб ва кечқурун серқатнов вақтда фақат бир неча ўнлабгина автобус йўлга чиқади. Троллейбусларнинг ҳаммаси деполарда тўхтаб ётибди. Маъмурлар аҳолига хизмат кўрсатиш учун юк ташувчи машиналарни ва ҳарбий автомашиналарни сафарбар қилдилар. Иш ташловчилар иш ҳақини оширишни ва меҳнат шароитини яхшилашни талаб қилмоқдалар.

ИСПАНИЯ

ПАРИЖ. Испаниядан олинган хабарларга қараганда, Барселонада «Андреис металграф» заводининг ишчиларидан бир мингга яқин киши ўз ўртоқларидан бирининг қонунга хилоф суратда ишдан бўшатилишига қарши норозилик билдириш юзасидан иш ташлади.

(ТАСС).

ТИНЧЛИК ПРОГРАММАСИ

ЖАҲОН ЖАМОАТЧИЛИГИ ВАРШАВА ШАРТНОМАСИДА ҚАТНАШУВЧИ ДАВЛАТЛАР СИЁСИЙ МАСЛАҲАТ КОМИТЕТИ БУХАРЕСТ КЕНГАШИНИНГ ЯКУНЛАРИНИ ШАРҲЛАМОҚДА

БЕРЛИН. Германия Демократик Республикаси тинчлик кенгашининг бош секретари Вернер Рюмпель ТАСС мухбири билан суҳбатда бундай деди: «Бухарест кенгашининг қатнашчилари жаҳон халқларига тинчлик учун курашнинг конструктив программасини таклиф этдилар. Бу программа Жаҳон тинчлик кенгашининг яқинда Женевада бўлиб ўтган мажлиси руҳига, ер юзидаги барча халқларнинг умид ва орзуларига тамомила муносибдир». Вернер Рюмпель сўнгра қуйидагиларни таъкидлади. Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг мустаҳкам иттифоқи Ғарбий Германия реваншчиларининг Германия Демократик Республикасини аннексия қилишларига ва чегараларни ревизия қилишларига ғов бўлган мустаҳкам қалъадир».

БУХАРЕСТ. Руминияда чиқадиган ташқи сиёсий ҳафталик «Лумя» журнали ёзади: Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий маслаҳат комитети кенгашининг иши социалистик мамлакатларнинг, революцион ва демократ кучларнинг бирлиги, дўстлиги ва ҳамкорлигини ривожлантиришга, Европа хавфсизлигини мустаҳкамлашга муҳим ҳисса қўшди, халқларнинг империализм ва реакцияга қарши, бутун дунёда тараққиёт ва тинчлик учун олиб бораётган курашига муҳим ҳисса қўшди.

Журнал «Халқаро миқёсда алоҳида муҳим воқеа» сарлавҳали мақоласида тинчликни ҳимоя қилиш ва мустаҳкамлаш социалистик давлатлар сиёсатининг асосий мақсадидир, деб таъкидлайди.

Мақолада яна бундай дейилади: Бухарест кенгашида Европада тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш тўғрисида қабул қилинган Декларация Европа хавфсизлиги проблемаларига янгича ёндошиш имконини берадиган реал имкониятлар борлигини кўрсатади.

УЛАН-БАТОР. Монголия тинчликни ҳимоя қилиш комитети раиси, ёзувчи Ч. Чимид ТАСС мухбирига қуйидагиларни айтди: Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг Баёноти ва Декларацияси сиёсий жиҳатдан жуда катта аҳамиятга эга бўлган ҳужжатлардир. Бу ҳужжатларда тинчлик учун курашнинг аниқ программаси баён этилган. Бу ҳужжатлар Вьетнамда разил уруш олиб бораётган Америка агрессорларини жиддий суратда огоҳлантиради. Баёнот ва Декларация яхши ниятдаги барча кишиларнинг, тинчликни ва халқлар хавфсизлигини қадрлаётган барча кишиларнинг фикр ва орзуларини ифода этади. (ТАСС).

АЯНЧЛИ ЯКУНЛАР

ХАНОЙ, (ТАСС). ВИА агентлиги Озодлик агентлигининг маълумотига асосланиб, хабар беради: 1966 йилнинг биринчи ярмида Жанубий Вьетнам Озодлик армияси душманнинг 112 минг солдат ва офицерини, шу жумладан Американинг ва малайларининг солдат ва офицеридан 47 минг кишини сафдан чиқарган.

Шу давр ичида, дейилади Озодлик армияси қўмондонлигининг 6 июлда эълон қилган хабарида, ватанпарварлар душманнинг 21 та пиёда қўшинлар батальонини, 131 та пиёда қўшинлар ротасини ва 8 та бронетанк бўлинмаларини тор-мор келтирдилар.

ТОР-МОР ҚИЛИНДИ

ХАНОЙ, (ТАСС). Вьетнам информация агентлигининг «Озодлик» агентлигидан олган сўнгги хабарларида айтилишича, Озодлик армиясининг жангчилари 9 июлда Тхузаумот вилоятидаги 13-йўлда Американинг танк ва бронетранспортерлар колоннасини тамомила ер билан яксон қилганлар. Ватанпарварлар 5 танк ва 30 бронетранспортерни йўқ қилиб юборганлар ва шикастлантирганлар ҳамда 1-пиёда аскарлар дивизиясидаги Америка солдат ва офицерларидан 400 кишини сафдан чиқарганлар.

Бундан ташқари, душман жангда пиёда аскарларнинг ҳаракатларига мадад бериш учун парвоз қилган саккиз самолёти ва вертолетидан ажралди.

ФЕОДАЛИЗМ ҚОЛДИҚЛАРИ ТУГАТИЛМОҚДА

ҚОҲИРА, (ТАСС). Феодализм қолдиқларини тугатувчи олий комитетнинг яна 26 оилага қарашли ер ва мулкларини мусодара қилиш тўғрисидаги қарори эълон қилинди. Бу оилалар қонунга хилоф суратда ердан фойдаланиб келганликларини яширганлар, шунингдек деҳқонларни эксплуатация қилиш учун ўз таъсирларидан фойдаланганлар.

Комитет қонунга хилоф суратда ердан фойдаланиш фактларини фош қилишда ёрдам берган расмий шахслар ва хизматчиларни мукофотлаш, шунингдек пора олиб феодалларнинг маъмурларни алдашига ёрдам берган амалдорларни жазолаш тўғрисида қарор қабул қилди.

«Алжумҳурия» газетаси хабар беради: комитет Миллий мажлис аъзоларидан икки кишини — Муҳаммад Абдил Носир ва Муҳаммад Фаҳмий Саиди парламент аъзоси ҳуқуқларидан маҳрум этишни талаб қилади. Булар ердан қонунга хилоф суратда фойдаланиш фактлари билан боғланган ишларга алоқадордирлар.

БУГУН — МЕТАЛЛУРГЛАР КУНИ

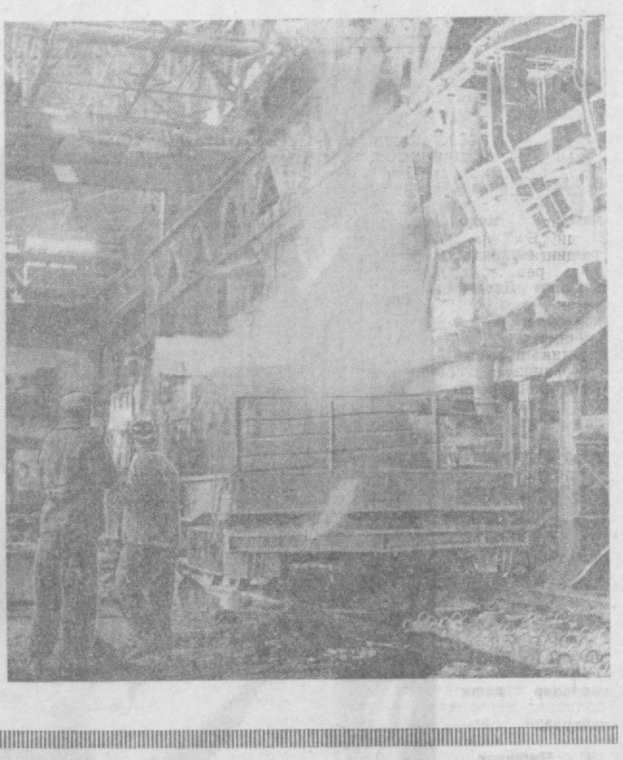

В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводи коллективи ўз байрамлари — Металлурглар кунини меҳнатда янги ғалабалар билан кутиб олди. Коммунистик меҳнат зарбдорлари — мартен цехининг азамат пўлат эритувчилари йил бошидан бери планга қўшимча равишда 3600 тонна пўлат ишлаб чиқардилар. Шуниси ҳам диққатга сазоворки, пўлатнинг 66 процентп тезкорлик усулида эритилди. Уларнинг ўртача давом этиши ўтган йилдагига нисбатан 13 процент қисқарди. Суратларда: пўлат эритувчи Баннол Мирзаматов (чапдан), унинг ёрдамчилари Тожимат Мирзаматов ва Алексей Дранниковлар. Улар доимо пўлатни тезкорлик усулида эритадилар. Ўнгда: мартен печидан пўлат олиняпти.

В. Лейзерович фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

МЕТАЛЛ — ВАТАН ҚУДРАТИ

ОЛОВ БИЛАН ЮЗМА-ЮЗ

Узоқ-узоқлардан, чўққилари кумушранг тоғдан келаётган майин, ёқимли шабада завод ҳовлисидаги гуллар чаманини оҳиста тебратади, дарахт япроқларини рақсга туширади, осмонга мағрур бўй чўзган трубалардан бурқираб чиқаётган қора тутунни чор атрофга тарқатади. Бирдан жаҳли чиқиб, корхона ҳовлисида чанг-тўзон кўтаради-да, қаёққадир дайдиб кетади, яна ўз қилмишидан кечирим сўрагандек оёқ остида ўралишади...

Мартен цехи томон кўтарилаётган вагонеткаларнинг тор пўлат излардаги ҳаракати тинмайди, турли-туман маъданлар ортилган вагонеткалар цех ичига кириб кетса, бошқалари бункерлар тагида оҳиста тўхтайди.

Мартен цехи... Корхонанинг юраги. Катта печда металл мисли симоб бўлиб эрийди. Бундай печларни француз Мартен ихтиро қилган. Уларни забардаст билакли, иродаси мустаҳкам, бақувват кишилар бошқара олади. Улардаги ҳарорат 1,5—1,6 минг даражада. Шундай печларнинг нақ рўбарўсида, шундоқ ёнгинасида меҳнат қилиш ўнғай эмас, албатта.

Даставвал, цехга киришингиз билан шу баҳодир кишилар, ундан кейин худди чирмовиқдек бир-бирига чирмашиб кетган трубалар, шундоққина тепангизда тўхтовсиз ҳаракат қилаётган баҳайбат кўприк кранлари, ниҳоят гувиллаб турган, кичкина дарчаларидан ташқарига иссиқ уфураётган печлар кўзингизга ташланади.

Пўлат эритувчилар бундай ҳароратни ҳеч писанд қилмай тез, аллақандай одатий чаққонлик билан ҳаракат қилишади. Пешоналаридаги қора кўзойнак печь дарчаларидан чиқаётган олов шуъласида бирдам хира ярқираб, сўнг ўчади. Маржондек тер босган кучли қўллар тиним билмайди.

Мана, бир зум тўхтаб қолишди пўлат эритувчилар. Улардан бири пульт ёнига югуриб келиб, кнопкалардан бирини босди. Печь эшиги юқорига аста кўтарилади Печнинг ҳароратини ўлчашади. У 1600 градусга етган. Металлнинг эриш даражаси бу. Печнинг катта очилган оғзидан олов уфуради, ташқарига отилади. Пўлат эритувчиларнинг энг ҳаяжонли, масъулиятли дамлари бу.

Пўлат печь ичида эрияпти. Йўқ, уни фақат юқори ҳароратгина эритаётгани йўқ. Пўлат эритувчиларнинг қалб ҳарорати, қўл қуввати чидами ҳам эритаяпти. Печдаги ҳароратнинг ўзи ҳам шуларнинг меҳнати туфайли металл парчаларини суюқ бир олов парчасига айлантиряпти. Суюқ пўлат эса пастга, махсус қолипларга оқиб туша бошлади. Мана энди бундан бир неча дақиқа бурун ўша биринчи печь деворларини тўрт томонга паққос ажратиб юборгудек бўлиб ларзага келтирган, гўё инсон куч-қудрати, маҳорати, чидамини оғир синовдан яна бир марта ўтказган металл оғир қолиплар ичида кишанлангандай, металлурглар иродаси билан ранг-баранг шаклларга киради.

Бир неча соат давомида олиб борилган шиддатли меҳнат ва чидам мевасидир бу. Биринчи печь ўз «ҳосили»ни берди

Орадаги шу қисқа танаффусдан фойдаланиб, пўлат эритувчи азаматлар билан танишдик. Бугун цехда пўлат эритиш мастери Ахтем Жалилов сменаси ишлаётган экан. Нарироқда Баннол ака Мирзаматовни ҳам кўриб қолдик. Бу кишининг номи бутун республикага маълум. Баннол ака Бекобод металлургия заводида мартен цехи ишга тушган кундан бери меҳнат қилади. Ана шу йиллар мобайнида у эритган пўлат мисли дарё каби жўшиб оқди. Ленин орденли пўлат эритувчи мана ҳозир ҳам иккинчи печни созлаш билан банд. У тез ва чаққон ҳаракат қилиб, оловни гўё сеҳрлаётгандай печга тикилади. Баннолнинг дўстлари — А. Алиев, Ю. Гушманюк, З. Шамсиев ва бошқалар ҳам яна ишга киришиб кетишди.

Ҳа, цехда иш бир лаҳза ҳам тўхтамайди. Пўлат узлуксиз оқиб турибди. Мамлакатга пўлат керак!

Унинг ижодкорлари ҳам шу пўлатдек мустаҳкам, ўзлари оловда тобланган металлдек тобланган кишилар. Пўлат эритувчи — бу касб эгаларининг ҳалол меҳнати неча бор тилга олиниб, қўшиқларда куйланган, достонларда ажиб сатрлар билан мадҳ қилинган. Бу бечиз эмас, албатта! Ватанимиз шунчалик қудратли экан, унинг иқтисодий қудрати бетўхтов ўсиб бораётган экан, бунда пўлат эритувчиларнинг улкан ҳиссаси бор. Пўлат — индустриямиз асоси, унинг қудрати, унинг энг зарур маҳсулоти. Мамлакат қудрати унда ишлаб чиқарилаётган пўлат миқдори билан ҳам ўлчанади.

Пўлатингиз оқими узлуксиз давом этаверсин, дўстлар!

И. СУЛТОНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ҲОЗИРГИ ЗАМОН САНОАТИНИНГ АСОСИНИ ТАШКИЛ ҚИЛУВЧИ МЕТАЛЛ ВА ЁҚИЛҒИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ БУНДАН БУЁН ҲАМ ТЕЗ КЎПАЙТИРИШ АВВАЛГИДЕК ЭНГ МУҲИМ ХАЛҚ ХЎЖАЛИК ВАЗИФАЛАРИДАН БИРИ БЎЛИБ ҚОЛАДИ.

КПСС Программасидан.

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР

● Етти йиллик давомида мамлакатда чўян, пўлат эритиш ва темир рудаси қазиб чиқариш 1958 йилдагига қараганда 1,7 баравар, прокат ишлаб чиқариш эса 1,6 баравар ортди. Шу давр ичида меҳнат унумдорлиги 40 процентдан зиёдроқ ошди.

● Совет Иттифоқида етти йилликнинг ҳар 19 кунида чор Россиясида бутун 1913 йил давомида ишлаб чиқарилганига тенг пўлат қуйилди, 1913 йилда тайёрланган бутун қора металлар прокати 21 кунда тайёрланди, темир рудаси эса 24 кун ичида қазилди.

● КПСС XXIII съезди Директиваларида чўян қуйишни 1965 йилдаги 66,2 миллион тоннадан 1970 йилда 94—97 миллион тоннага етказиш, пўлат эритишни 91 миллион тоннадан 124—129 миллион тоннагача, прокат тайёрлашни 70,9 миллион тоннадан 95—99 миллион тоннага, пўлат трубалари ишлаб чиқаришни 9 миллион тоннадан 14—15 миллион тоннага етказиш назарда тутилади.

ШОНЛИ САНА ШАРАФИГА

Балхаш кончилари ва металлурглари шонли сана — Улуғ Октябрнинг 50 йиллигини янгидан-янги ғалабалар билан кутиб олишга бел боғлаб, Олмалиқ металлургларини социалистик мусобақага чақирдилар. Заводимизнинг ёш коллективи бу чақириққа биринчилар қаторида лаббай, деб жавоб берди.

Беш йилликнинг биринчи йили корхонамизга яна бир меҳнат ғалабасини келтирди. Олти ой мобайнида пландан ташқари 7,7 процент кўп хом мис, 5,9 процент кўп катод мис олинди. Меҳнат унумдорлиги эса 8,7 процент кўпайди. Фақат июнь ойининг ўзидагина пландан ташқари бир неча минг сўмлик маҳсулот чиқарилди, таннархи 234 сўмга арзонлашди. Бу планга қўшимча равишда олинган маҳсулотнинг ярмидан кўпроғи иқтисод қилиб қолинган маблағлар ҳисобига ишлаб чиқарилди, демакдир.

Бу ютуқларнинг ҳаммаси коллективнинг ғайрат-шижоати, фидокорона меҳнати туфайлидир. Бизда П. Кочнев, М. Даянов, В. Коньков каби мастерлар бошлиқ сменалар аъзоларини жуда ҳурмат қилишади. Н. Таранова, К. Попов, М. Латипов. Г. Черкассов, П. Бадин, И. Феоктистова, О. Жеганов сингари илғор ишчиларнинг номлари ҳам коллективимизда ҳаммага маълум.

Ҳозирги вақтда заводимиз янги техникани синаб кўришнинг ўзига хос базасига айланган. Бу ерда мамлакатда биринчи бўлиб, мис эритишда табиий газ қўлланилди. Янги айланма анод печларида ҳам ёқилғи сифатида табиий газдан фойдаланиш йўлга қўйилди. Ундан ташқари, завод коллективи электр техникаси маҳсулотлари ишлаб чиқаришда қўлланиладиган вайербарс миси тайёрлай бошлади. Тез орада аралашмаган кислород эритиш усули ҳам жорий қилинадики, бунинг натижасида завод олтингугурт кислотаси ишлаб чиқарувчи йирик корхонага айланади.

Коллективимиз ҳозирда оширилган социалистик мажбуриятлар олиб, меҳнат қилаяпти. Жумладан, 800 рационализаторлик таклифини ишлаб чиқаришга жорий қилиш бир неча юз минг сўмни шартли равишда иқтисод қилиш — коллективимизнинг муҳим вазифасидир. Шубҳа йўқки, металлурглар бу вазифаларни албатта бажаришади, Ўзбекистон рангли металлургиясини янада юксалтириш учун ўз куч-ғайратларини аямайдилар.

Б. ҚАШЧЕЕВ,
мис эритиш заводининг старший эритувчиси.

ЎЗБЕКИСТОН ПЎЛАТИ

Металлургия қудратимизнинг асосий манбаи ҳисобланади. Халқимиз фаровонлигининг ошиши, Ватанимизнинг гуллаб-яшнаши, барқ уриб ривожланиши, халқаро обрўсининг ортиши кўп жиҳатдан экономиканинг ана шу тармоғи қанчалик юксалганлигига боғлиқ. Шунинг учун ҳам мамлакатимиз қора ва рангли металлургиясини тараққий эттиришга катта эътибор берилмоқда. Халқ хўжалигининг бу муҳим соҳаси тез суръатлар билан юксалиб, янги-янги корхоналар қурилмоқда. Мавжудлари эса, реконструкция қилиниб, қувватлари оширилаяпти. Коммунистик партия ва Совет ҳукумати металлургияни тараққий эттириш, ана шу соҳа корхоналарида фидокорона меҳнат қилаётган кишиларнинг маданий-маиший турмуш шароитини яхшилаш, ўз иши натижасидан моддий манфаатдорлигини ошириш ҳақида доим ғамхўрлик қилмоқдалар.

Мамлакатимиз барча металлурглари қатори корхонамиз коллективи ҳам ана шу ғамхўрликка жавобан маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, сифатини яхшилаш ва таннархини камайтиришга астойдил интилмоқда. Барча цех ва участкаларда мавжуд резервларни қидириб топиш ва ишга солиш, илғор иш методларини қўлланиш, прогрессив технологияни жорий қилишга алоҳида эътибор берилмоқда.

Шу туфайли ҳам металлургларимиз ғалаба кетидан ғалаба қучмоқдалар. Давлат планларини муттасил ортиғи билан адо этишмоқда. Ишлаб чиқаришнинг барча техника-иқтисодий кўрсаткичлари тўхтовсиз ортиб бораяпти. Бугун нишонланаётган Бутуниттифоқ металлурглар кунини ҳам жуда катта тортиқлар билан нишонламоқдалар. Барча касбдаги ишчиларимизнинг бир ёқадан бош чиқариб, худди ягона оила аъзоларидек қилган самарали меҳнати жуда яхши якунланди. Ярим йиллик ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш плани 26 июндаёқ тўла адо этилди. Қўшимча равишда жуда кўп миқдорда маҳсулот берилди. Минглаб тонна пўлат эритилди ва прокат ишлаб чиқарилди ҳамда истеъмолчиларга жўнатилди. Пўлат эритувчилар ва прокатчилар маҳсулот таннархини камайтириш юзасидан берилган топшириқни ҳам муваффақиятли адо этмоқдалар.

Бугунги катта айёмда коллективимиз қўлга киритган ютуқларга баракали ҳисса қўшган кишиларимиз номини зўр ҳурмат билан тилга олгинг келади. Улар корхонамиз учун зарур бўлган малакали ишчи кадрларнинг етишиб чиқишига ҳам ёрдамлашмоқдалар. Янги ишга келган ёшларни ўз ёнларига олиб, кўп йил давомида орттирган бой тажрибаларини, ўз касбларининг «сир-асрорлари»ни ўргатмоқдалар. Бу билан илғор ишчилар сафига янги куч қўшмоқдалар.

Прокат цехи мастерлари ака-ука Саид ва Шамси Нуриддиновлар, вальцовкачилардан Аббос Ҳасанов, Нурали Тожибоев, пўлат эритувчилардан Баннол Мирзаматов, Шерали Ҳамроқулов, Ахтем Жалилов, металлурглар меҳнатини енгиллаштиришга ҳисса қўшаётган кўприк крани машинистларидан Чингиз Маҳмудов, Тожи Акбаров, Александр Гринкин ва бошқалар шулар жумласидандир. Бу азаматлар смена топшириқларини доим 120—130 процентдан адо этиб, фақат сифатли маҳсулот беришмоқда.

Ҳозирги вақтда корхонамизнинг пўлат ишлаб чиқариш бўйича лойиҳадаги қуввати 2,8 баравар, товар прокати тайёрлаш юзасидан эса, уч баравар ошиб кетди. Бунда албатта кадрларимиз асосий роль ўйнайдилар. Лекин шу билан бирга техника прогресси йўлида кўрилган тадбирлар ҳам бунга эришишга катта имконият яратди. Корхонанинг табиий газ асосида ишлашга ўтиши техника революцияси бўлди десак, янглишмаймиз. Бу муҳим тадбир ишлаб чиқариш маданиятини оширибгина қолмай, барча технология процессларини интенсивлаштириш имконини туғдирди. Пўлатни узлуксиз қуядиган қурилманинг ишга туширилиши пўлат қуйиш технологиясини тубдан ўзгартириб юборди. Канавачилик сингари жуда машаққатли ва унумсиз меҳнатни тўла механизациялаш ва автоматлаштириш мумкин бўлди. Биринчи ва иккинчи мартен печларининг туби 24 процент кенгайтирилди. Прокат ишлаб чиқаришида ҳам жуда кўп техник ўзгаришлар рўй берди. Иккита янги методик печнинг ишга туширилиши навли стан ишини бекиёс яхшилади.

Тиниб-тинчимас рационализатор ва ихтирочиларимиз техника прогрессига жуда катта ҳисса қўшмоқдалар. Шу йилнинг биринчи ярмида улар томонидан айтилган мулоҳазаларнинг амалга оширилиши 60 минг сўмликдан кўпроқ иқтисодий фойда беради. Коллективимиз орасида унумли ва сифатли ишлаш билангина чегараланиб қолмай, шу билан бирга давримиз талаб қилганидек ижодий изланиш олиб бораётган, коллектив манфаати йўлида тиним билмаётган ажойиб новаторларимиз етишиб чиқди. Д. Перепечаев, Н. Гордеев, Г. Волк, Р. Юсупов, В. Васильев ўртоқлар тинмай изланишда бўлишаяпти. Уларнинг ҳар бири бир неча қимматли таклиф авторлари ҳисобланади.

Коллективимиз коммунистик меҳнат корхонаси номини олиш учун зўр ғайрат билан курашмоқда. Барча ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчилар бу олижаноб ҳаракатда актив иштирок этмоқдалар. Ҳозирнинг ўзидаёқ икки цех, 57 бригада, 1100 ишчи коммунистик меҳнат коллективи ва зарбдори деган юксак ном остида баракали ишламоқда.

Янги беш йилликда корхонамиз олдида янги истиқбол уфқлари очилади. Маҳсулот ишлаб чиқариш 25—28 процент кўпаяди. Айни вақтда пўлат ва прокат таннархи арзонлаштирилиб борилади, сифати оширилади. Бунга эришиш учун коллективимиз қатор ташкилий-техникавий тадбирларни амалга ошириш режасини тузиб қўйди.

Аввало, ҳозирги вақтда мартен ва прокат цехлари ўртасидаги номувофиқликка хотима берилади. 1964 йилдан бошлаб майда тунука стани қувватидан тўла фойдаланилмаяпти. Чунки мавжуд мартен печлари уни зарур қуймалар билан тўла таъминламаётир. Бу албатта катта қийинчиликлар туғдирмоқда, коллективга зарар келтирмоқда. Шунинг учун ҳам бу беш йилликда шу номувофиқликка хотима бериш назарда тутилмоқда. Бунинг учун 4-мартен печи ишга туширилади.

Пўлатни узлуксиз қуйиш металлургия саноатида қўлланилаётган энг прогрессив методлардан бири ҳисобланади. Буни амалда кўриб турибмиз. Шунинг учун ҳам уни қўлланишни кенгайтириш ниятимиз бор. Иккинчи қурилма фойдаланишга топширилади. Айни вақтда «300» навли станнинг тозалаш линияси ва бошқа узелларини реконструкция қиламиз.

Халқ хўжалигининг турли хил прокатга бўлган эҳтиёжи тинмай ортиб бораяпти. Айниқса, Ўрта Осиё республикалари жуда катта эҳтиёж сезмоқдалар бунга. Биз бу ишда уларга ёрдам бермоқчимиз. Шу мақсадда махсус прокатни қайта ишлаш заводини қуриш мақсадимиз бор. Бу ишга тушгач, Ўрта Осиё республикалари қатор янги хил прокатлар билан тўла таъминланадиган бўлади.

Олдимизда катта вазифалар турибди. Коллективимизнинг бутун куч-ғайрати ва шижоати унинг тўла уддасидан чиқишга қаратилган. Металлургларимиз ўз зиммаларидаги бу вазифаларни муваффақиятли бажарадилар. Бунга шак-шубҳа қилмаса бўлади. Коллективимизнинг шу кунлардаги баракали меҳнати бундан далолат бериб турибди.

А. САЛЕНЕК,
В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводининг бош инженери.

Чирчиқдаги қаттиқ қотишмалар ва иссиққа чидамли металлар комбинатида металл эритувчилар А. Денисенко ва Ғ. Матқозиев яхши билишади. Улар смена топшириқларини доимо 130—140 процент бажариб келадилар. Суратда: (чапдан) А. Денисенко ва Ғ. Матқозиев ўртоқлар.

М. Нуриддинов фотоси.

ЯНГИ ВАЗИФАЛАР ОЛДИДА

Қаттиқ қотишмалар ва иссиққа чидамли металларга халқ хўжалигининг эҳтиёжлари тез суръатлар билан ортмоқда. Уларни кўпроқ ишлаб чиқариш, янгиларини яратишни талаб этаяпти. Чунки бундай қотишма ва металлар экономиканинг турли соҳаларини юксалтиришда салмоқли роль ўйнайди. Улар электр энергетикаси, юксак ҳароратга чидайдиган турли деталь ва узеллар, товушдан ҳам тез учадиган самолётлар, коинот сирларини ўрганишда инсонга қўл келаётган ракеталар, космик кемалар, турли хил бошқа машина ва аппаратуралар ишлаб чиқаришда фойдаланилаяпти.

Шунинг учун ҳам металлургия саноатининг бу соҳасига эътибор тобора кучаймоқда. Уни юксалтиришнинг жуда катта режалари партиямиз XXIII съездининг тарихий Директиваларида чизиб берилган. Уларга мувофиқ қаттиқ қотишмалар ва иссиққа чидамли металлар ишлаб чиқаришни кескин кўпайтирилади.

Бу бошқалар қатори комбинатимиз коллективи зиммасига ҳам масъулиятли вазифалар юклайди. Беш йиллик давомида маҳсулот тайёрлашни икки баравардан зиёд кўпайтиришимиз керак. Корхонамизда янги ишлаб чиқариш қувватлари фойдаланишга топширилади. Қатор ташкилий-техникавий тадбирларни амалга оширишни мўлжаллаб қўйдик. Айниқса, ички резервларни қидириб топишга алоҳида аҳамият берамиз. Имкониятлар эса барча цех ва участкаларда тўлиб-тошиб ётибди. Технология процессларини такомиллаштириш, асбоб-ускуналарни модернизациялаш, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишни яхшилаш ниятидамиз. Асосий фондлардан фойдаланиш муттасил ортиб боради. Бу эса, корхонамиз рентабеллилигини янада оширади. Агар асбоб-ускуналардан фойдаланишни ўрта ҳисобда 15 процент оширсак, шу йилнинг охирига бориб корхонамиз рентабеллиги ўтган йилдагига қараганда икки бараварга яқин кўпаяди.

Коллективимизнинг шу йўлда олиб бораётган кураши ҳозирнинг ўзидаёқ яхши самаралар бермоқда. Маҳсулот ишлаб чиқариш давлат планлари муттасил ортиғи билан адо этиляпти. Бугун нишонланаётган байрамимиз — Металлурглар кунини ҳам муносиб тортиқлар билан кутиб олдик. Ярим йиллик ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини 102,8 процент қилиб бажардик. Меҳнат унумдорлиги топшириқдагига қараганда 3,26 процент ортди.

Корхонамиз ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларининг самарали меҳнати юксак тақдирланмоқда. Яқинда СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ коллективимиз аъзоларидан 23 киши орден ва медаллар билан мукофотланди. Слесарлар бригадаси раҳбари Виктор Чичиев Ленин ордени олди. 3-цех прессчиси Нола Немитова, шу цех тикловчиси Нозия Солиҳова, 1-цехнинг старший энергетиги Очила Холмуҳамедова, аппаратчи Александр Якименко ўртоқларнинг кўпйиллик самарали иши Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирланди.

Коммунистик меҳнат учун мусобақанинг авж олиши ҳам меҳнатимизга барака киритяпти. Шу йилнинг биринчи июлигача икки цех, 5 та бўлим, 14 смена, участка ва 31 бригада коммунистик меҳнат коллективи деган юксак номини олди. Мингдан ортиқ ишчи ва инженер-техник ходим келажак разведкачилари сафига қўшилган.

Цех ва участкаларда Москва ҳамда Ленинграддаги қатор саноат корхоналари коллективларининг материал ва хомашёни тежаб-тергаб сарфлаш юзасидан бошлаган ташаббуслари кенг ёйилган. Ҳамма тежамли ишлашга ҳаракат қилмоқда. Фақатгина электр қувватининг ўзидан 1 миллион 150 минг киловатт-соатдан ортиқроқ тежаб қолинди. Шу йилнинг биринчи ярмида материал ва хомашёни тежаш, маҳсулот сифатини яхшилаш ҳисобига 157 минг сўмликдан кўпроқ тежам олинди. Ёрдамчи материалларни тежаш ҳисобига 33 минг сўмликдан кўпроқ давлат маблағини иқтисод қилиб қолдик. Биз бундай ютуққа ишчиларнинг ўз меҳнати натижасидан моддий манфаатдорлигини оширганлигимиз натижасида эришяпмиз. Деярлик барча цехларда унумли, сифатли ва тежамли ишлаганлар моддий жиҳатдан рағбатлантирилмоқда. Хомашё ва материалларни тежаганлиги учун маошига қўшимча мукофот тўланяпти. Шу йилнинг ўтган ойларида илғорларга юзларча минг сўмлик мукофот берилди.

Ютуқларимиз чакки эмас. Лекин ҳали ишимизда катта камчиликлар ҳам бор. Янги беш йиллик план топшириқларини тўла ва зиёдаси билан бажариш учун бу камчиликларни бартараф этишимиз керак. Шунинг учун ҳам ҳозир бутун коллективимиз шу йўлда тиним билмаяпти, изланиш олиб боряпти. Эришаётган ютуқларимизни янада баракали қилиш учун барча имкониятларни ишга соламиз. Қўлга киритган ютуқларимизни муттасил мустаҳкамлаб борамиз.

Ғ. ЭРМАТОВ
Чирчиқдаги Ўзбекистон қаттиқ қотишмалар ва иссиққа чидамли металлар комбинатининг ишчиси.

Мунтазам машқ — маҳоратни оширади! Тошкент Давлат консерваториясида таълим олаётган ёш ижрочилар бунга тўла амал қилмоқдалар. Суратда: (чапдан) ёш композитор Р. Ҳамроев, аспирантлар Ш. Шоймардонова, М. Юнусхоновлар машқ пайтида.

С. Чижиков фотоси.

Янги шеърлар

ЮРАГИМГА КЕЛ

Ясатиб қўйибди сенга бир дунё
Орзиқиб кутади бу кун юрагим,
Менинг юрагимга келгил,
марҳабо,
Менинг юрагимга келгил
малагим.
Ошиқлар бахтини топади
унда,
Ажиб афсоналар айтмоқда
боғлар.
Азиз бошинг узра ялтираб
кунда,
Олтинга айланар куйчи
япроқлар
Меҳрибон элларнинг
қанотларида,
Қани юр борайлик лола
тергали.
Ғаройиб гулларим бордир
нарида,
Гулим, кўрмагансан умрингда
ҳали.
Зангор тўлқинларда отайлик
қулоч,
Яна ҳам кетайлик йироқ-
йироққа.
Белини юз жойдан боғлабди
қуёш,
Жон бериб бизларга хизмат
қилмоққа,
Қарагил, нақадар тиниқдир
осмон,
Унинг ҳузурига юргил
борайик.
У ерга қора тун йўламас
асло,
Булутлар қайғудан кетмас
қорайиб.
Қани, қўлларингни қўлимга
қўйчи,
Менинг юрагимга кетайлик
бирга.
Сира ҳам у ердан келмайлик
қўчиб,
Аччиқ тажрибалар ортиб
тақдирга.

Рауф ПАРФИ.

ЛИРИК МИСРАЛАР

А Л Л А

Алла айтар келинчак тунлар,
Алласидай ҳаёт ҳам ширин.
Зарвароқ тонг,
Эртаги кунлар
Алласида ётар яширин,
Бир парча эт алла билан маст—
Эндигина чўзади қўлин,
Қайдан билсин фарзанд
англамас—
Ҳаёт йўлин,
Шу ҳаёт йўлин.
Қайдан билсин гўдак жилмаяр,
Яшаш нима,
Бахт нима ўзи,
Мўлдир-мўлдир боқар,
телмурар,
Онасидан узолмай кўзин...

* * *

Танамнинг қат-қатин
қиймалаб кўрсанг,
Унда шу тупроқнинг ғарди,
дарди бор,
Ва агар сен уни сийпалаб
кўрсанг —
Ернинг қалб сирлари бўлади
ошкор
Ҳа, мен ер кўксини безаб
ўтаман,
Мен Ерда унганман, ерда
унаман,
Қуёшга учсам ҳам,
Ойни қучсам ҳам
Барибир, барибир, ерга
қўнаман...

Сафар БАРНОЕВ.

Сувчи йигитга

Ажойиб касбингга ихлосим
беҳад,
Дала соҳибкори, эй сувчи
дўстим.
Ҳалол меҳнатингга қониб ҳар
инҳол,
Олтинга хазина бўлгудай
ўссин.
Сокин тун қўйнида пайкал
кезасан,
Бепоён ерларга бағишлайсан
жон.
Ой нурин ўйнаган тиниқ зилол
сув,
Ғўзалар танида бамисоли қон.
Файзбахш тонгларда тўйиб ё
меҳрингга,
Эртаги «оқ олтин» гул бўлиб
боқар.
Симоб сув жилдираб ғўза
қалбига,
Жўшқин куйи аста қалбингга
оқар.

Ғиёс КОМИЛОВ.

ОЛТИН БОШОҚЛАР

Шамолдан тебранар олтин
бошоқлар,
Мавж уриб товланар мисоли
тўлқин.
Ҳар дона мағзидан ширмон
янoқлар
Аста кулиб боқар шовуллаб,
дуркин.
Комбайн сузади елкандай,
шахдам,
Хирмонга тонналар қуюлар эди.
Элнинг олтин дони тўхтамай
бир дам,
Чотқол тоғларидай уюлар эди.

Музаффар ҚОБИЛОВ,
агроном, Юқори Чирчиқ районидаги «Гулистон» колхози.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

17 ИЮЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 11.50 — Еттидан ўн иккигача (болалар учун). 13.00 дан — Москва кўрсатади (тажриба тариқасида).

Тошкент кўрсатади

Рус тилида: 17.00 — Сеҳрли тухум (қўғирчоқ фильм). 17.25 — Қувончли кун (ҳужжатли фильм). 17.45 — Телевизион янгиликлар.

Ўзбек тилида: 18.00 — Металлурглар куни.

19.20 — Телевизион янгиликлар 19.35 — Хатлардан қўшиқларга.

20.20 дан — Москва кўрсатади (тажриба тариқасида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — Фрунзе кўрсатади.

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА— 17/VII да Бағритош, 18/VII да Тошболта ошиқ.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Кето ва Котэ — «ЎЗБЕКИСТОН», (кундуз ва кечқурун).

Бировнинг номида—«МОСКВА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10, 11-40, кундуз 3-20 ва кеч 9-40 минутда).

Том тоғанинг кулбаси—САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Темир ниқоб—НАВОИЙ номли (кундуз соат 1,5 ва кеч 7-20 минутда).

ЁЗГИ БИНОДА

Кеч соат 8-45 минут ва 10 яримда).

Бировнинг номида — «ФЕСТИВАЛЬ», КАФАНОВ номли.

Бева-қайлиқлар — «УДАРНИК»

Темир ниқоб— НАВОИЙ номли.

Жунгли қизи — ПУШКИН номли.

Чўққисоқол король — «ВАТАН».

ЎРНАК ОЛСА АРЗИЙДИ

Шифокор беморнинг дардига қараб турли дори-дармонлар рецептини ёзиб беради. Рецепт олиш эса, ишнинг бошланиши холос. Дориларни ўз вақтида тайёрлаб беришда эса, дорихона ходимларининг ҳам вазифалари муҳим.

Чирчиқ шаҳридаги 132, 231, 319 ва 419-дорихоналар хизматидан ҳамма хурсанд. Айниқса, 132-дорихона ходимлари кейинги йилларда дори-дармонларнинг тайёр хилларини кўпайтириш борасида кўп иш қилдилар. Ҳозир дорига келувчи ҳар бир ўн кишининг тўққизтаси шу заҳоти ёқ тайёр дори-дармонларни олиб кетади. Заказ қилинган дорилар эса, узоғи билан ярим соат ичида тайёрланади. Бунинг учун қулай шароит ҳам туғдирилди. Врач телефон орқали дорихонага зарур бўлган дорини заказ қилиши ва беморнинг адресини бериши мумкин. Натижада дорилар тезда тайёрланиб, беморнинг уйига ҳам элтиб берилади.

Бу ерда бир неча йилдан бери ишлаб, катта тажриба орттирган доришунослар кўп. Ассистент Галина Ивановна Аверьянова, Ольга Ивановна Ожуженколар ана шулар жумласидандир. Контролёр Фарида Муҳиддинова ҳам хушмуомалалиги, сидқидилдан меҳнат қилаётганлиги туфайли кўпчилик уни ҳурмат қилади.

Дори-дармонларнинг сифатли тайёрланишига ҳам алоҳида эътибор берилмоқда. Шунинг учун ҳам 1957 йилдан бери дори тайёрлашда бирор марта бўлсин бракка йўл қўйилмаган.

Кишилар справка бюросидан ўзларини қизиқтираётган саволларига тўла жавоб оладилар. Справка бюроси қайси дорилар қайси дорихоналарда топилиши мумкин эканлигини эълон қилиб туради.

Тадбиркорлик билан иш тутилгани учун 132-дорихона ходимлари коммунистик меҳнат зарбдори деган юксак номни олишга сазовор бўлдилар.

Ишчан коллективнинг ибратли иши муносиб тақдирланди. Чирчиқ шаҳар медицина ходимлари касаба союзи кўчма Қизил Байроғини дорихона коллективи беш йилдан бери ўз қўлида сақлаб келаётир. Бу дорихона ишидан ўрнак олса арзийди.

М. ИСМОИЛОВ,
Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги дорихоналар Бош бошқармаси информация бўлимининг мудири.

Г У Л

(ҲИКОЯ)

Раъно оппоқ чойшаблар ёзиғлиқ тўшакда ёнбошлаб ётар, чақалоқ жажжи қўллари билан унинг бўйнини тимискиларди. Кўзи ёриганига уч кун бўлди. У бирданига қалбида уйғонган қудратли бир туйғу — оналик меҳри билан қизчасига термулади.

«Кимга ўхшайди бу? Дадасигами? Ўзимгами?» Сочи ҳалитдан билиниб турибди — худди ўзига ўхшаб қалин, қуюқ сочли қиз бўлса керак. Бурни билан ингичка даҳани қуйиб қўйгандай дадасиники. Шу топда Собиржон кўрса қандоқ қувонаркин.. Лекин ҳамширалар киритишмайди-да!

Собир билан турмуш қуришганига ҳам бир ярим йил бўлибди. Улар тўйдан анча илгари танишган эдилар. Раъно ҳар сафар учрашувга яширин бир умид, илтижо билан келарди. Бироқ, Собир шартлашилган жойда одатдагидек мажнун толга суянганича, ўйчан папирос тутатиб турарди. Қиз бўшашибгина кўнглидан ўтказиб қўярди.

«Олиб келмабди-я.. Кейинги сафар олиб келармикин. — У Собирга сездирмай хўрсиниб қўярди. — Бир дона гул олиб келса-чи! Атиги бир донаяя»

Собир эса қизнинг орзиқишларидан бехабар ёнма-ён юриб кетаверарди. Раъно ундан кўнгли таскин топадиган бирор оғиз гап кутарди. Аммо Собир одатича кам гапирар, гапирса ҳам фақат ўзининг ўқувчилари ҳақида қайғурарди.

Раъно туғилган кунини нишонлаётганида Собир кечикиб келди. Олиб келган совғаларини Раънонинг қўлига тутқазди-ю, бир четга ўтиб, хомуш бўлиб ўтираверди. Раънонинг хўрлиги келиб йиғлаб юбораёзди.

«Ҳе, кўнглим курсин келиб-келиб шу боқи-беғамга илашмай. Бир тутам гул кўтариб келишни билмайди-я!».

Ўша куни Собир ўйин-кулгига ҳам аралашмади. Зиёфат тарқаб кўчага чиқишганида Раъно уни четга тортиб, хомушлигининг сабабини сўради.

— Синфимдаги бир ўқувчим касал бўлиб қолибди. Уйига бориб келдим. Чорак ҳам яқинлашиб қолди. Дарсларни ўзлаштира олармикин, — деди у ташвишли хўрсиниб.

Ўшанда Раъно Собир билан хайрлашмасданоқ йиғлаб уйга кириб кетган.

Тўйлари бўлганда-чи... Раъно ЗАГС эшиги олдида ҳам руёбга чиқмаган ўша яширин умид, ўша орзиқиш билан кутиб турди. Енгил машина келиб тўхтади-ю, ундан Собир тушиб келди. Унинг бир қўлида тутаётган папирос, иккинчи қўли шимининг чўнтагида эди.

Никоҳ столи ёнида ўтирганлар ҳам роса пичинг қилишди. Раъно ич-ичидан зил кетиб, зимдан Собирга қаради. Аммо у ўз ўйлари билан банд эди. Раъно янглишмаса, Собир ўшанда ҳам ўзининг ўқувчиларини ўйларди...

Тўйдан кейин бир куни гап орасида Раъно билмаса ҳазил билса чин қабилида:

— Менга шу пайтгача бир дона ҳам гул совға қилмагансиз-а, — деганида Собир кулиб қўя қолди.

Институтни битирганидан кейин Раъно ҳам эри ишлаётган мактабга жойлашди. Мана ҳозир эса у гўдакнинг пишиллаб ухлашига маҳлиё бўлиб, хаёл суриб ётибди.

Кимдир деразасини охиста чертди. У ўгирилиб қаради-ю, ўзини кулгидан тўхтатолмади. Собир худди ёш боладек башарасини ойнага ёпиштириб, уни имлаб чақирарди. Раъно ўрнидан туриб деразанинг ички тавақасини очди.

— Қалай, тузукмисан?... Қани, чақалоқ қани?.. — деди Собир ҳовлиқиб, кейин норози оҳангда кўшиб қўйди, — ҳамширанг чатоқ экан, ичкарига қўймади.

Раъно бош чайқади.

— Ухлаяпти.

— Уйғотивор, — Собир ёйилиб илжайди, — қизимни кўриб кетайда.

— Кўрманасига нима берасиз? — Раъно айёрона кўз қисиб сўради.

— Гул!

Собир орқасига яшириб олган катта гулдастани кўрсатди.

— Гул, — Раъно енгил тин олди. — Хайрият унутмабди.

У гўдакни аввалаб қўлига оларкан, севинчини яширолмай пичирлаб юборди.

— Кўзингни оч, очақол, дадангсенга гул олиб келди...

Гўдак уйғониб тамшанди. Раъно уни баланд кўтариб, деразага яқин келтирди. Собир гўдакнинг ёруғдан кўзини қисиб, лабини буришига қараб туриб худди ёш боладек қичқириб куларди.

— Вуй... қара, қара кулаяпти, — у қўлидаги гулларни кўз-кўз қила бошлади. — Мана гул... Қара, қарасангчи энди. Оббо пучуғ-ей, аччиғи келаяпти. Ма ол, олақол. Сенга олиб келганман.

Раъно эса гуллардан кўзини узолмай жилмаярди.

Эминжон УСМОНОВ.

«Главсредазирсовхозстрой» га қарашли

«ИРСОВХОЗСТРОЙМОНТАЖ» ТРЕСТИГА

бош бухгалтер, бош бухгалтер ўринбосари, старший бухгалтер-ревизор, КМТС старший бухгалтери, бухгалтерлар ва старший бухгалтер

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 44-уй, 5-қават, Телефон 4-65-80.

Ўзбекистон ССР Гўшт ва сут саноати министрлигининг

ТОШКЕНТ ГЎШТ КОМБИНАТИГА

экономистлар

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Байналмилал кўчаси, 3-уйда кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин (2, 3, 7-троллейбус, 14, 27, 51-автобус, 1, 4-трамвайнинг «Бешёғоч» остановкаси).

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

ТЕКИСЛИК СИЛЖИМОҚДА

Барабинск шаҳри кейинги чорак аср мобайнида Омскдан бир ярим метр баланд бўлиб қолди. Бу ҳодиса ер қобиғининг чўкинди массалари шимол томонга аста секин қийшиқ силжиши натижасида рўй берди. Ғарбий Сибирдаги машҳур ҳосилдор текислигидаги қат-қат бўлиб ётган ва шарқи шимолга қараб чўзилган ерлар ҳам шу тариқа келиб чиққан.

Омск педагогика институтининг доценти Д. Н. Фиалков кўп йиллардан бери Ғарбий Сибирь паст текислиги ер қобиғининг ҳаракатини текширмоқда. Ўзининг докторлик диссертациясида ана шу гипотезани илгари сурди. Томск шаҳрида бўлиб ўтган олий ўқув юртлариаро кенгашда диссертация ёқлаган бу олимнинг тахминига кўра, Ғарбий Сибирнинг шимолидаги сўнгги йилларда очилган жуда катта нефть манбалари ҳам текисликнинг шимолга қараб «силжиши» натижасида вужудга келган.

ҚИРҒОҚҚА ЧИҚУВЧИ БАЛИҚ

Олимлар қирғоққа чиқиб калтакесакдек эпчиллик билан тошдан-тошга сакраб юрувчи балиқ борлигини аниқладилар. Бу майда балиқларнинг узунлиги 15 сантиметргача келади, тропик ва муътадил иқлимли денгизларнинг сув келиб-кетиб турадиган зонасида яшайди. Бу балиқлар ўз характеридаги баъзи хислатларга кўра олий ҳайвонларга яқин турганлиги учун уларни «денгиз лайчаси» деб аташади. Лаборатория шароитида ўтказилган тажрибалар натижасида балиқлар ўзлари учун тайёрлаб қўйилган махсус жойдан овқат олиб ейишга, буюмларнинг ранги, шакли, туси, ҳажми ва қай ҳолатда турганлигини фарқ қилишга ўргатилди. «Денгиз лайчалари» қуруқликда яшовчи жониворлар сингари одамларга эркаланади: масалан аквариумга қўлингизни солиб турсангиз кафтингизга чиқиб олади. Бу балиқларнинг баъзи турлари тирик бола туғиб, уларни жонли булутлар ичида (бамисоли инкубатордагидек) боқади, бошқа хиллари эса, боласини 2,3—3,5 сантиметргача ўз танасида парваришлайди. Инглиз олими Мильдред ўз кузатувларига асосланиб, «денгиз лайчалари»нинг дам олиши олий ҳайвонларнинг ухлашига ўхшайди, дейди.

(ТАСС мухбири).

● ● ●

БЕКОБОД. Кун сайин хуснига хусн қўшилиб боряпти бу шаҳарнинг. Янги-янги кўп қаватли бинолар, маданий-маиший объектлар, массивлар қад кўтаряпти. Сиз суратда кўриб турган мана бу кафе ҳам яқиндагина ишга тушди. «Ёшлик» деб ном берилган бу кафе хизматидан хўрандалар мамнун.

А. Абалян фотоси.

● ● ●

ЯНГИ ЛАБОРАТОРИЯ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси зоология ва паразитология институтида энтомофаглар лабораторияси очилди.

— Ҳозирги вақтда, — деди институт директори Р. С. Султонов ЎзТАГ мухбирига, — Совет Иттифоқида қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кураш олиб боришнинг биологик методларини кенг тадқиқ қилиш авж олдириб юборилди. Кўпгина зарарли ҳашоратларнинг табиий душманлари бор. Ана шу душманларни топиб, уларни яна ҳам агрессивроқ қилиш ва маданий экинларни ҳимоя қилиш учун улардан фойдаланиш — янги лаборатория ходимларининг мамлакатдаги бошқа олимлар билан биргаликда қиладиган вазифасидир.

Институт олимлари бу соҳада ҳозирдаёқ дастлабки қадамларни қўйдилар. Тошкент областида олма куясини қуритувчи ҳашорат-агениасписни кўпайтириш юзасидан қизиқарли тажриба ўтказилмоқда. Ҳашоратлар янги жойга мувофиқлаштирилмоқда. Боғбонлар агениасписнинг пайдо бўлганлигини дарҳол сезиб қолдилар. Агениаспис пайдо бўлган жойда олма куяси йўқолиб қолди.

Ғўзалар, ток, сабзавот ва бошқа экинларни ҳимоя қилиш учун фойдали ҳашоратлардан фойдаланиш юзасидан катта ишларни амалга ошириш кўзда тутилади.

«ТАШПРОМКОММУНГАЗ» ТРЕСТИГА

бухгалтерлар, кассир, русча машинистка, газ ускуналарига қараб турувчи слесарлар

К Е Р А К

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Володарский кўчаси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ҳисоблаш маркази рўпарасида. 1-қават (4-автобуснинг «Ремонт-механика заводи», 41-автобуснинг «Химия институти» остановкаси).

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» АВТОТРЕСТИГА

автотранспортни ремонт ва эксплуатация қилувчи инженер-техник ходимлар, бош ва старший бухгалтерлар, автотранспорт учёти ва экономикаси билан таниш экономистлар, шоферлар, авторемонтчилар

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 22-уйда кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин (11, 14, 26-автобус, 1, 4, 8-троллейбус, 7, 8, 11-трамвайнинг «Область ижроия комитети» остановкаси).

СОҲИБКОРЛАР ҲУЗУРИДА

Токзор... Ғуж-ғуж узумлар ишкомларда осилиб турибди. Уларни кўрган киши соҳибкорларнинг меҳнатига офаринлар айтади.

Калинин районидаги Охунбобоев номли колхознинг ўртоқ Ҳамроҳўжа Носиров бошчилик қилаётган боғдорчилик бригадаси аъзолари зўр ғайрат кўрсатиб ишламоқдалар. Улар 6 гектар ердан давлатга 60 тонна узум сотиш мажбуриятини олганлар. Ҳозир миришкорлар ваъдага яраша иш қилмоқдалар. Ток атрофларини юмшатиб, меваларнинг қуёшдан кўпроқ баҳраманд бўлишига эътибор берилмоқда.

Бригада аъзолари ҳозир ғарқ пишган чиллакини узишяпти.

А. ЗОКИРОВ.

ВЕНГРИЯ СЕНСАЦИЯСИ

ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИДА

● Икки марта жаҳон чемпиони хавф остида ● Бразилияликларга фақат ғалаба керак ● Швейцария финалда қатнашмайди ● Ҳамон 15 команда «Олтин маъбуда»га даъвогар ● Кураш кескинлашмоқда.

Икки марта жаҳон чемпиони бўлган ва Лондонда ҳам кўпчиликнинг фикрича энг кучли командалардан бири ҳисобланган Бразилия терма командаси хавф остида қолди. Ўтган куни Венгрия терма командаси чемпионни осонликча икки курагини ерга тегизди. Рақиб дарвозасига уч тўп киритиб, ўз дарвозасидан атиги битта тўп ўтказиб юборди. Бундан аввалги турда Португалия футболчиларидан 1:3 ҳисобида енгилган венгрияликлар аҳволларини анча ўнглаб олган бўлсалар, бразилияликларнинг бу мағлубиятдан кейин финалга чиқиши жуда-жуда қийинлашиб қолди. Бразилия терма командаси Португалияни енгиши, енгганда ҳам йирикроқ ҳисоб билан ютиши керак. Дуранг бразилияликларни сира-сира қаноатлантирмайди. Агар Бразилия командаси 19 июлда Португалия билан бўладиган матчни дуранг қилгудек бўлса финалга чиқолмай қолади. Учинчи группада аҳвол шунчалик кескинлашдики битта ўйин, бир командани чемпионликка курашиш ҳуқуқидан маҳрум қилиб, бошқа командага йўл очиб бериши мумкин. Болгария футболчилари ҳам умидларидан воз кечгани йўқ, ҳали.

Биринчи группада қатнашаётган Уругвай терма командаси Англия футболчилари билан дурангга эришгач, Франция командасини 2:1 ҳисобида мағлубиятга учратди ва пешқадам бўлиб олди. Иккинчи группада ҳам битта ўйин бўлди. Испания Швейцария футболчиларини 2:1 ҳисобида енгди. Корея Халқ Демократик Республикаси билан Чили командалари учрашуви 1:1 ҳисобида дуранг бўлиб тугаганлиги совет футболчиларига анча қўл келди.

Чемпионатнинг бешинчи куни мусобақаларидан кейин «Олтин маъбуда»га асосий даъвогарлар маълум бўлиб қолди. Аммо ноумид шайтон деганларидек Швейцария футболчиларидан бошқа ҳамма командалар умидларидан воз кечганлари йўқ. Ҳатто бир мағлубиятга учраган ва икки ўйиндан битта очко олган командалар ҳам финалга чиқишга умидвордирлар.

16 июлгача жаҳон биринчилиги учун курашаётган командаларнинг турнир жадвалидаги аҳволи қуйидагича:

БИРИНЧИ ГРУППА:			
Уругвай	2	2—1	3
Англия	1	0—0	1
Мексика	1	1—1	1
Франция	2	2—3	1
ИККИНЧИ ГРУППА:			
ГФР	1	5—0	2
Аргентина	1	2—1	2
Испания	2	3—3	2
Швейцария	2	1—7	0
УЧИНЧИ ГРУППА:			
Португалия	1	3—1	2
Венгрия	2	4—4	2
Бразилия	2	3—3	2
Болгария	1	0—2	0
ТЎРТИНЧИ ГРУППА:			
СССР	1	3—0	2
Италия	1	2—0	2
Чили	2	1—3	1
КХДР	2	1—4	1

Кеча совет футболчилари навбатдаги ўйинни Италия командаси билан ўтказди. Шу куни бошқа группаларда ҳам ўйин бўлди. Бу матчлар ҳақида газетамизнинг навбатдаги сонида батафсил маълумот берамиз.

* * *

Мамлакат биринчилигида муваффақиятли қатнашиб келаётган «Пахтакор» командаси мухлисларига яна бир хушхабарни етказмоқчимиз. Август ойида Ватанимизга Франциянинг «Тулуза» футбол клуби меҳмон бўлиб келади. Франциялик меҳмонлар Совет Иттифоқида учта учрашув ўтказадилар. «Тулуза» 4 августда Олмаотада «Қайрат» билан, 7 августда Тошкентда «Пахтакор» билан, 10 августда Бокунинг «Нефтяник» командаси билан халқаро ўртоқлик учрашувини ўтказади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В35212, Редактор ўринбосарлари — В35885, В36232. Масъул секретарь — В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936. Партия турмуши — В35811, Саноат, транспорт ва қурилиш, ахборот ва спорт бўлимлари — В33786. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — В38761. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048. Эълонлар бўлими — В38142. Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 06581. ИНДЕКС 64969. Г. 1160.